

7. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatásos állományú tagjai kiegészítő igazolványának leírása

1. A Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatásos állományú tagjai kiegészítő igazolványa (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) első oldalának adattartalma:
 - az igazolvány felső részén középre rendezve:
„a NEMZETI VÉDELMI SZOLGÁLAT tagja”,
 - arckép,
 - név, rendfokozat,
 - az igazolvány alsó részén középre rendezve:
„ÉRVÉNYES A SZOLGÁLATI IGAZOLVÁNNYAL EGYÜTT”.
2. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
 - az igazolvány felső részén középre rendezve:
„VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES”,
„A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a rendőrség belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról szóló 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet rendelkezései szerint jogosult és köteles eljárni.” felirat.
3. Az igazolvány színe:
 - az alnyomat zöld-szürke-zöld színhatású.

A vidékfejlesztési miniszter 96/2011. (X. 17.) VM rendelete a 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában, a 10–13. §, valamint a 15. § (1) bekezdése vonatkozásában, továbbá a 112. § (2) bekezdés 5., 6. és 25. pontjában, a 14. § vonatkozásában a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 14. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya az erdőterv-rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: Tervezési rendelet) 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2011. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.
- (2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alapelveit, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–15. mellékletekben foglaltak szerint állapítom meg.

1. Az erdőrésztetek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

2. § A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrésztetek határai, illetve az erdőtagok és erdőrésztetek erdőgazdasági azonosítói nem módosíthatók, kivéve
 - a) az erdőrésztetek határainak természetbeni változása esetén,

- b) az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőrészlet kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,
- c) az erdőrészletek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy
- d) a száraló és átalakító üzemmódú erdőtömbök optimális kialakítása érdekében.

2. Az erdő rendeltetéseinek, valamint az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

- 3. §** Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg, illetve engedélyezhető azokra az erdőkre, ahol, illetve amelyek:
- a) a termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,
 - b) a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,
 - c) kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős állományának élőhelyei,
 - d) a fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása, vagy
 - e) az erdőgazdálkodó azt kéri, és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 4. §**
- (1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékeinek figyelembe vételével.
 - (2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet.
 - (3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Indokolt esetekben a meghatározott vágásérettségi korra tekintettel tervezett véghasználat az e rendelet mellékleteiben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámain felül is engedélyezhető.
 - (4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafajára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt eléri a vágásérettségi kort.
 - (5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítógátás és szálalógátás esetén az első és az utolsó véghasználat jellegű fakitermelés között eltelt idő.
 - (6) Fokozatos felújítógátás és szálalógátás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.

4. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 5. §**
- (1) Az e rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, külön jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terv, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.
 - (2) Védett természeti területeken álló erdők esetében a körzeti erdőtervben szereplő, az Evt. 33. § (2) bekezdés e), f) és i) pontjában foglaltakat a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által a természetvédelmi kezelési célok elérése érdekében megfogalmazott állásfoglalás figyelembevételével kell meghatározni.
 - (3) Védett természeti területeken a természetes újulat, a természeti értékek védelme, valamint az erdővel szemben támasztott tájképi elvárások teljesülése érdekében – a természeti adottságokkal és a védelmi célokkal összhangban – több ütemben megvalósított tarvágás, hosszabb időszakra elnyújtott fokozatos felújítógátás, szálalógátás vagy szálalás tervezhető.
 - (4) Erdőrezervátum magterületén, vagy egyéb fokozottan védett természeti területek esetében a körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani az erdőrezervátummá vagy fokozottan védett területté jelölés szempontjaira, illetve természetvédelmi céljaira.

5. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 6. §** (1) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.
- (2) Natura 2000 jelölő élőhelynek minősülő, vagy védett növény jelentős állományának élőhelyeként szolgáló tisztáson – különösen védett természeti területen vagy Natura 2000 területen – faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – az e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által kijelölt helyeken és időben végezhető.

6. Közjóléti célú erdőgazdálkodási szabályok

- 7. §** A közjóléti rendeltetésű erdőkben a közjóléti funkciók megfelelő érvényesülése érdekében biztosítani kell az alábbi szempontok figyelembevételét:
- törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok bevezetésére,
 - vágásos üzemmód esetén a véghasználatokat több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítógágás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni,
 - az erdőfelújítások és az erdőnevelések során változatos korú, fajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, és ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása, valamint a természetvédelmi szempontok betartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálankénti elegyítése is megengedett,
 - biztosítani kell a közjóléti létesítmények, berendezések, az azokhoz vezető utak, valamint a turistautak esztétikus környezetét, és akadálytalan használatát, és ennek érdekében többek között azok fmagasságnyi környezetében a balesetveszélyt okozó, vagy a közlekedést akadályozó fákat vagy farészeket ki kell termelni, el kell távolítani, valamint
 - az erdő látogatását csak az erdők védelme, fenntartása, felújítása érdekében és csak a legszükségesebb mértékben szabad korlátozni.

7. Jogszabályban foglaltaktól eltérő erdőfelújítási határidők

- 8. §** (1) A Gemenci és a Sásdi erdőtervezési körzetekben, akác vagy fenyő főfafajú erdő erdőszerkezet átalakítás mellett végrehajtott erdőfelújítása esetén a befejezetté nyilvánítás feltételeit az erdőgazdálkodónak az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendeletben (a továbbiakban: Vhr.) meghatározott időpontnál 2 évvel később kell biztosítani.
- (2) A Kab-hegyi erdőtervezési körzetben, V–VI. fatermési osztályba tartozó erdő fokozatos felújítógágás vagy szálalógágás, valamint cseres vagy elegyes fenyves célállománytípus előírása mellett megvalósított erdőfelújítás esetén a befejezetté nyilvánítás feltételeit a Vhr.-ben foglaltaktól eltérően, a végvágást követő 15 év alatt kell biztosítani.

8. Záró rendelkezések

- 9. §** E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

- 10. §** (1) A Tervezési rendelet 2. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A körzeti erdőterveket legkésőbb 2020. december 31-ig kell teljes körűen elkészíteni az ország teljes területére.
(3) Az erdőtervezés 2020. december 31-ig szóló ütemtervét (a továbbiakban: ütemterv) a 2. számú melléklet tartalmazza.”

- (2) A Tervezési rendelet 4. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) Az erdészeti hatóság az erdőtervezés alá vont területen lévő védett természeti terület és Natura 2000 terület vonatkozásában a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel az előzetes tárgyalást megelőzően egyeztetni az (1) bekezdésben foglalt adatok beépítését az erdőtervrendelet javaslatba.”
- (3) A Tervezési rendelet 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Az előzetes tárgyaláson az erdészeti hatóság ismerteti a javaslatot, az azt megalapozó adatokat, az érintettek által írásban megküldött, és figyelembe nem vett javaslatokat, valamint azok indoklását. Véleményeltérés esetén meg kell kísérelni a véleménykülönbség egyeztetés útján történő megszüntetését. Amennyiben az egyeztetés nem jár sikerrel, a véleményeltérés tárgyában a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben az erdőgazdálkodásért felelős miniszter (továbbiakban: miniszter) dönt.”
- (4) A Tervezési rendelet 8. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az erdőtervezés alá vont védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területek esetében a (2) bekezdés a)–c) pont szerinti adatok beszerzése érdekében az erdészeti hatóság – az erdőrésztlet szintű tárgyalást megelőzően legalább 30 nappal – megkeresi a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet.”
- (5) A Tervezési rendelet 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A hatásbecslés lefolytatására az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 10. § (3)–(11) bekezdésében és a 10/A. §-ában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.”
- (6) A Tervezési rendelet 12. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A zárótárgyalásra a 10. § (1) bekezdésben foglalt esetben csak a hatásbecslés lefolytatását követően, az annak során hozott döntés figyelembevételével kerülhet sor.”
- (7) A Tervezési rendelet a 12. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„Körzeti Erdőterv Bizottság

12/A. § (1) Amennyiben a záró tárgyalás során az erdészeti hatóság, az érintett hatóságok, és az erdőgazdálkodó között véleményeltérés marad fenn, az erdészeti hatóság felterjesztése alapján a vitás kérdésekben a Körzeti Erdőterv Bizottság dönt.

(2) A Körzeti Erdőterv Bizottság a felterjesztéstől számított 30 napon belül hozza meg döntését.

(3) A Körzeti Erdőterv Bizottság tagjai

- a) a miniszter által vezetett minisztérium erdészeti szakigazgatási területéről 1 fő,
- b) a természetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium természetvédelmi szakigazgatási területéről 1 fő,
- c) az erdészeti hatóság szakmai irányító szervének erdészeti szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1 fő,
- d) a természetvédelmi hatóság központi szervének természetvédelmi szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1 fő, valamint
- e) a véleményeltéréssel érintett erdő rendeltetése alapján a 3. § (4) bekezdés c)–l) pontja szerinti közigazgatási szerv felügyeletét ellátó szerv adott szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1-1 fő.

(4) A Körzeti Erdőterv Bizottság tagjait – a (3) bekezdés b)–e) pontjában foglalt személyek esetében a megnevezett szervezetek vagy szervezeti egységek vezetőinek javaslatai alapján – a miniszter jelöli ki, illetve – a 3. § (4) bekezdés c), d), f), g), h), i) és j) pontja szerinti szervek esetében – kéri fel.

(5) A Körzeti Erdőterv Bizottság döntését egyszerű többséggel hozza, amennyiben szavazategyenlőség alakul ki, a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben a miniszter dönt.

(6) A Körzeti Erdőterv Bizottság ügyrendjét maga határozza meg, titkársági feladatait az erdészeti hatóság központi szerve látja el.”

- (8) A Tervezési rendelet 13. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A záró tárgyaláson elfogadott, vagy a 12/A. § (1) bekezdése szerint megállapított körzeti erdőterv adatainak az Adattáron történő átvezetéséről az erdészeti hatóság központi szervének vezetője gondoskodik.”

- 11. §** (1) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Csevharaszt-Felső-Tápió-vidéki” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Monor (5624)” szövegrészt követően a „Monorierdő (5646)” szöveggel egészül ki.
- (2) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Felső-Őrségi” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Szentgotthárd-Rábatúzó (8206)” szövegrészt követően a „Szentgotthárd-Rábatótfalu (8208)” szöveggel egészül ki.
- (3) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Keszthelyi-hegység” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Bazsi (8635)” szövegrészt követően a „Cserszegtomaj (9408)” szöveggel, a „Gyenesdiás (9402)” szövegrészt követően a „Keszthely (9412)” szöveggel egészül ki.

- (4) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Gyöngyössolymosi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistája a „Mátraszentimre (4110)” szövegrészt követően a „Pálosvörösmart (4120)” szöveggel egészül ki.
- (5) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Hatvan-Hevesi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistája a „Karácsond (4079)” szövegrészt követően a „Kerekharaszt (4401)” szöveggel egészül ki.

12. § (1) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a

- a) „01 Fővárosi és Pest Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „01 Fővárosi és Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- b) „02 Veszprém Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „02 Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- c) „03 Vas Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „03 Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- d) „04 Zala Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „04 Zala Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- e) „05 Somogy Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „05 Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- f) „06 Baranya Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „06 Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- g) „07 Bács-Kiskun Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „07 Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- h) „08 Hajdú-Bihar Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „08 Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- i) „09 Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „09 Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- j) „10 Heves Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg

lép.

- (2) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének „01 Fővárosi és Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszava alatt a Gödöllői-dombság erdőtervezési körzethez tartozó

„Gödöllői-dombság

Acsa (5515)
Aszód (5516)
Bag (5526)
Csomád (5501)
Csömör (5502)
Dány (5533)
Domony (5503)
Dunakeszi (5504)
Erdőkertes (5505)
Fót (5507)
Galgahévíz (5527)
Galgagyörk (5517)
Galgamácsa (5518)
Göd (5901)
Gödöllő (5508)
Hévízgyörk (5528)
Iklad (5519)
Isaszeg (5534)
Kartal (5520)
Kerepes (5509)
Kistarcsa (5510)
Mogyoród (5511)
Nagytarcsa (5535)

Órbottyán (5903)
 Pécel (5536)
 Szada (5512)
 Tura (5529)
 Valkó (5530)
 Vácegres (5523)
 Váckisújfalu (5524)
 Vácszentlászló (5531)
 Veresegyház (5514)
 Verseg (5525)
 Zsámbok (5532)”

szövegrész helyébe a

„Gödöllői

Acsa (5515)
 Aszód (5516)
 Csomád (5501)
 Csömör (5502)
 Domony (5503)
 Dunakeszi (5504)
 Erdőkertes (5505)
 Fót (5507)
 Galgagyörk (5517)
 Galgamácsa (5518)
 Göd (5901)
 Gödöllő (5508)
 Iklad (5519)
 Kartal (5520)
 Kerepes (5509)
 Kistarcsa (5510)
 Mogyoród (5511)
 Nagytarcsa (5535)
 Órbottyán (5903)
 Szada (5512)
 Vácegres (5523)
 Váckisújfalu (5524)
 Veresegyház (5514)
 Verseg (5525)

Gödöllői-dombság

Bag (5526)
 Dány (5533)
 Galgahévíz (5527)
 Hévízgyörk (5528)
 Isaszeg (5534)
 Pécel (5536)
 Tura (5529)
 Vácszentlászló (5531)
 Valkó (5530)
 Zsámbok (5532)”

szöveg lép.

- (3) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a „Bajcsai” szövegrész helyébe a „Surdi” szöveg, a „Kanizsai” szövegrész helyébe a „Nagykanizsai” szöveg lép.
- (4) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a „Salgótarján-Somoskőújfalu (5039)” szövegrész helyébe a „Somoskőújfalu (5039)” szöveg lép.

- 13. §** (1) A Tervezési rendelet 2. számú mellékletének címében a „2021. december 31-ig” szövegrész helyébe a „2020. december 31-ig” szöveg lép.
- (2) A Tervezési rendelet 2. számú mellékletében a „Bajcsai” szövegrész helyébe a „Surdi” szöveg, a „Kanizsai” szövegrész helyébe a „Nagykanizsai” szöveg, a „Kelet-Keszthelyi” szövegrész helyébe a „Keszthelyi-hegység” szöveg, a „Nyugat-Keszthelyi” szövegrész helyébe a „Keszthelyi” szöveg lép.
- 14. §** A természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet 8. §-a az alábbi (4) bekezdéssel egészül ki:
- „(4) Az e rendelet hatálybalépése előtt létesített védett természeti területen lévő erdőre vonatkozó, a terület első természetvédelmi kezelési tervének kihirdetésekor hatályos, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény végrehajtására kiadott erdőtervrendeletben foglalt körzeti erdőtervezési alapelveket és erdőgazdálkodási egyedi szabályokat figyelembe véve kell a természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat alkalmazni.”
- 15. §** (1) Hatályát veszti a Tervezési rendelet
10. § (3)–(8) bekezdése,
 1. számú mellékletének a „Keszthelyi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistájában a „Keszthely (9412)” és a „Cserszegtomaj (9408)” szövegrész,
 1. számú mellékletének a „Vendvidéki” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistájában a „Szentgotthárd-Rábatótfalu (8208)” szövegrész,
 1. számú mellékletének „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszava alatt szereplő „Gödöllői” szövegrész, valamint
 - 4–6. számú melléklete.
- (2) Hatályát veszti az Erdőrendezési Szabályzatról szóló 88/2000. (XI. 10.) FVM rendelet 17–20. §-a.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Budapesti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll, vagy a főváros közeli elhelyezkedésénél fogva jelentős környezetvédelmi, turisztikai és rekreációs funkciókat tölt be. A körzeti erdőtervezés elsődleges célja ennek megfelelően azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében – különösen az állami tulajdonban álló, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőkben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontoknak alárendelt cél lehet. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben fokozottabban kell törekedni az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőkben az átlagosnál nagyobb erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A Vadaskert, János-hegy–Normafa és Irhás-árok közjóléti szempontból legfrekvenciáltabb, állami tulajdonú erdeiben – amennyiben a természeti feltételek azt lehetővé teszik – az erdőgazdálkodó egyetértésével folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetyszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. Újbuda Önkormányzata (XI. ker.) a Kamaraerdő területére tanösvény kialakítását tervezi, amely megvalósítására 2011-ben kerülhet sor, így az erdőgazdálkodási tevékenységeket ennek figyelembe vételével kell tervezni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, a természetes és természetközeli társulások fenntartása, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett – különösen a sekély termőrétegű bokorerdőkben és törmeléklető-erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – kiemelten az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. A

- a) gyertyános-tölgyes (*Carici pilosae-Carpinetum*),
- b) cseres-kocsánytalantölgyes (*Quercetum petraeae-cerris*), és
- c) extrazonális bükkös (*Melittio-Fagetum*)

erdőtársulásokban véghasználatot csak akkor szabad tervezni, ha a magról történő természetes felújítás feltételei adottak.

5.2.5. A legalább 70% elegyarányban bükköt és gyertyánt tartalmazó erdőben a folyamatos árnyalás, valamint a mezo- és mikroklíma megőrzése érdekében, amennyiben azt az erdő kora és egészségi állapota lehetővé teszi, legalább 20 éves átfutási idejű fokozatos felújítóvágást, vagy szálalóvágást kell tervezni, illetve ha azt a természetvédelmi célok megalapozottan indokolják, folyamatos erdőborítást, vagy az arra való áttérést szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

5.2.6. A

- a) molyhostölgyes (*Orno-Quercetum pubescenti-cerris*),
- b) elegyes karszterdő (*Fago-Ornetum*), és
- c) bokorerdő (*Cotino-Quercetum pubescentis*)

erdőtársulásokban, valamint dolomit és szubmediterrán gyepeken (*Seseli leucospermi-Festucetum pallentis*, *Stipo eriocauli-Festucetum pallentis*, *Festuco pallentis-Brometum pannonicum*, *Chrysopogono-Caricetum humilis*, *Brometalia erecti*), valamint sztyeppréteken és kaszálóréteken (*Festucetalia valesiacae*, *Arrhenatheretalia*) – azok sérülékenysége miatt – fahasználatot csak a társulások fenntartása, helyreállítása érdekében szabad tervezni.

5.2.7. Az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fajokkal erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem, kivéve, ha a véghasználatra kerülő akác faállománytípusú erdő soron következő erdőfelújításhoz kötődő szerkezetátalakítását a védelmi célok nem indokolják. Az utóbbi esetben a véghasználatra kerülő faállománynak megfelelő erdőfelújítás alternatív lehetőségként előírható.

5.2.8. A tájképi elemek színesítésére az erdőfelújítások tervezése során legfeljebb 10%-os elegyarányban fenyő fajokot is lehet alkalmazni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok, és az erdőszegélyekben, tisztásokon előforduló bíboros sallangvirág állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. A Budai-hegység (HUDI20009) területén a kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) életteréül szolgáló, Budapest Sötét-vágás erdőterületen és környezetében, valamint a továbbiakban ismertté váló egyéb élőhelyeken, a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok biztosítsák a talajszintű faüregek folyamatos jelenlétét, így ennek érdekében egyes idősebb, sarj eredetű tölgyes, és elegyes tölgyes erdők véghasználatának tervezését szükség esetén el kell halasztani.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A feketefenyő főfafajú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos, lombos fafajok térfoglalását, valamint a sziklakibúvások felszabadításával a korábbi sziklagyepek visszatelepülését.

6.2.2. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.3. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.4. A természetes, természetserű és származék erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.2.5. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyász-cincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus*

petraea) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.5. A Budai-hegység (HUDI20009) területére eső, Budapest Sötét-vágás erdőterületen és környezetében lévő, tölgyes, és elegyes tölgyes erdőkben – valamint a továbbiakban ismertté váló egyéb élőhelyeken – a kék pattanóbogár (*Limniscus violaceus*) védelme érdekében a fakitermelések végrehajtása során odvas, böhöncös faegyedekből hagyásfák, hagyásfa csoportok visszahagyásával, valamint az erdőfelújítások során 0,2 – 0,4 hektár kiterjedésű sarj eredetű erdőfoltok kialakításával elő kell segíteni a talajszinti faüreges folyamatos jelenlétét.

6.3.6. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyéritési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.7. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások erdőtervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	15	35
Növedékfokozó gyérités	25	50

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket olyan erélyekkel kell tervezni, hogy az erdő záródása ne csökkenjen az erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető mérték alá.

7.2.2. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenységek részterületenként eltérően eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervezéshez is mellékelni kell.

7.2.3. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyéritéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.4. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például madárcseresznye, hegyi juhar, korai juhar, hegyi szil, kecskefűz, berkenyék és egyéb vadgyümölcsök) megőrzését.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állomány szerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetvesztély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítására érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.2.6. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	100–120	100–200	100–200	120–200
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–100	100–180	100–180	110–180

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Cseres- kocsnýntalan tölgyesek	80–90	80–150	80–150	90–150
Cseresek	70–90	70–130	70–130	80–130
Akácok	35–40	40–50	25–40	40–50
Egyéb kemény lombosok	60–70	60–90	60–90	60–90
Nemes nyárasok	18–25	18–25	18–25	18–25
Hazai nyárasok	40–50	50–70	50–100	50–70
Egyéb lágy lombosok	60–70	60–80	60–80	60–80
Fenyvesek	50–70	70–90	70–90	70–90

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámái

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	430
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	330
Összesen	760

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.5.1. A tájképi elemek színesítése céljából az erdőfelújítások tervezése során legfeljebb 10%-os elegyarányban fenyő fajok is lehet alkalmazni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Turistaút, közjóléti létesítmény mellett elhelyezkedő erdő véghasználati során állékony hagyásfa csoportokat, vagy fasorokat kell kialakítani.

8.3. Álló holtfát visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.4. Az erdőnevelések végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

8.5. Az erdőnevelési munkák során vágásos üzemmódú erdőkben elsősorban az állományok minőségi mutatóinak növelésére, átalakító üzemmódú erdőkben az erdő színteztettségének, többkorú, vegyes fafajú állományok kialakítására kell törekedni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózat a jelenlegi erdőgazdálkodáshoz általában megfelelő, csak az alábbi speciális esetekben szükséges azok bővítése:

- Egyes erdőtömbök megközelítése a körbeépítettségük miatt jelentősen akadályozott. A feltáró hálózat bővítése során elsősorban erdővédelmi okokból törekedni kell arra, hogy ezek az erdők is minden időben biztonságosan megközelíthetők legyenek.

- b) A szálaló és átalakító üzem módú erdők feltártságát a kisebb volumenű erdőgazdálkodási tevékenységek gazdaságos végrehajtása, valamint az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

11.3. A fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) élőhelyén, Kamaraerdő erdőszegélyében, a fahasználati munkák csak október 1-ét követően kezdhetők meg.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- a) természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállomány típusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállomány típusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállomány típusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőben valamint a faültetvényekben.

2. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Pilisi-Visegrádi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll, valamint kiemelt idegenforgalmi térségként jelentős közjóléti funkciókat tölt be. A körzeti erdőtervezés elsődleges célja ennek megfelelően azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében – különösen az állami tulajdonban álló, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontoknak alárendelt cél lehet. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben fokozottabban törekedni kell az őshonos fajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb terület nagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A 0,5 hektárnál kisebb területű erdőrészetek kialakítását, valamint önálló erdőrészetként történő megtartását kerülni kell.

3.3. Szálaló vagy átalakító üzem módú erdőben nagyobb területű erdőrészetek, erdőtömbök kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kiemelt védelmi vagy közjóléti célból, illetve az erdőgazdálkodó erre irányuló szándéka esetén lehet tervezni.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának és értékes génállományának fenntartása, illetve a lehetőség szerinti javítása, bővítése, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Az erdőrészek kialakításánál az erdőtípus-határokat is szem előtt kell tartani.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek az intenzíven terjedő elegyfajok (például zöld juhar, bálványfa) teljes mértékű visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. A sekély termőrétegű karsztbokorerdőkben és törmeléklejtő-erdőkben a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határát megközelítő vágásérettségi kort kell tervezni, vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

5.2.5. A világon egyedül a Szénás-hegycsoporton található pilisi len (*Linum dolomitikum*) egyedszámának és populációjának oltalma érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése során a természetvédelmi szempontoknak eleget kell tenni, így többek között a Kis-Szénás erdőrezervátum magterületén biztosítani kell a természetes ökológiai folyamatok zavartalan érvényesülését.

5.2.6. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A nemes nyáras és az intenzíven terjedő fajokból álló, egyéb kemény lombos faállománytípusú erdőket (például zöld juhar, bálványfa főfajú erdők) a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló erdőkké.
- b) A fenyvesek szerkezetátalakítását elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.
- c) Az akácok szerkezetátalakítását ütemezetten kell előírni. Az erdőszerkezet átalakítást első menetben azokban az erdőkben kell elvégezni, ahol a szomszédos, őshonos faállománytípusú erdőt az akác intenzív terjedése veszélyezteti. Egyéb esetben az erdőszerkezet átalakítását a soron következő erdőfelújítás során az őshonos elegyfajok (például madárcseresznye, mezei juhar) kíméletével, és elegyítésével elő kell segíteni, valamint a körzeti erdőtervben alternatív erdőfelújítási lehetőségként célszerű betervezni, de kötelezettségként nem kell előírni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok, és az erdőszegélyekben, tisztásokon előforduló bíboros sallangvirág állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői (9180), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) életteréül szolgáló talajszinti faüreges folyamatos jelenlétének biztosítása érdekében egyes idősebb, sarj eredetű tölgyes, illetve elegyes tölgyes erdők véghasználatának elhalasztása válhat szükségessé.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete és erdei fenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fajok előretörésének elősegítésére.

5.3.6. Intenzíven terjedő fajokkal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelési tevékenységek végrehajtása során törekedni kell az intenzíven terjedő elegyfajok (például zöld juhar, bálványfa) teljes mértékű visszaszorítására.

6.2.2. A feketefenyő főfafajú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos, lombos fajok térfoglalását, valamint a sziklakibúváások felszabadításával a korábbi sziklagyepek visszatelepülését.

6.2.3. A véghasználat és az erdőfelújítás végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, hogy ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.2.4. A fakitermelések során az erdőszegélyeket lehetőség szerint meg kell hagyni.

6.2.5. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.6. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.7. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a fokozottan védett madarak fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) véghasználatok során törekedni kell a kisterületű, mozaikos elhelyezkedésű vágásterületek kialakítására.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.4. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájban nem őshonos elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete és erdei fenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.5. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok esetében – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.6. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.7. Az erdőgazdálkodási tevékenységek során a fokozottan védett magyar vadkörte (*Pyrus magyarica*) egyedeit a további életlehetőségeik biztosításával is védeni kell.

6.3.8. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők esetében az erdőgazdálkodás segítse elő az erdő lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Faállománytípus	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
Nemes nyáras	Törzskiválasztó gyérítés	15	80
Egyéb faállománytípus	Törzskiválasztó gyérítés	15	40
	Növedékfokozó gyérítés	20	70

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket olyan erélyekkel kell tervezni, hogy az erdő záródása ne csökkenjen az erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető mérték alá.

7.2.2. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az erdőnevelések részterületenként eltérő erélyvel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.3. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.4. Faültetvényekben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állomány szerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítása érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.2.6. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.2.7. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például vadgyümölcs fafajok) megőrzését.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	100–140	110–160	100–180	100–150
Gyertyános tölgyesek	90–130	100–160	100–160	90–140
Kocsányos tölgyesek; kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–160	90–160	90–140
Cseresek	80–100	80–160	80–110	90–110
Kőrisesek	70–120	90–160	90–120	70–120
Gyertyánosok; hársasok	70–90	90–160	70–110	80–110
Égeresek	90–120	90–120	90–130	90–130
Hazai nyárasok	40–80	40–100	40–100	40–80
Nemes nyárasok	15–25	15–45	15–30	15–30
Akácok	25–40	35–100	35–65	35–60
Egyéb lombosok	20–100	20–120	20–120	20–100
Fenyvesek	40–75	70–120	40–75	40–100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1980
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1980

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az előhasználatok végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfafajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfafajok (például vadgyümölcs fajok) további fejlődését.

8.2. A kiemelt közjóléti funkciójú erdőkben végzett előhasználatok során – egyéb eltérő rendelkezés hiányában – a nem intenzíven terjedő, kiemelt esztétikai értékű, idegenhonos fa és cserjefajok (például fenyők) szálankénti elegyben visszahagyhatók.

8.3. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.4. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózatot elsősorban a szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodással érintett erdőkben javasolt bővíteni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Terepi anyagmozgatást és faanyag készletezését védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyeül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem, vagy legfeljebb fagyott talajviszonyok mellett, időszakosan szabad végezni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

3. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve:

Kab-hegyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található állami tulajdonú erdők nagy része honvédelmi elsődleges rendeltetésű. Emellett a körzet erdeinek közel fele védett, vagy fokozottan védett területen található, illetve a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került, a települések belterületén és közvetlen környezetében található erdők pedig jelentős településvédelmi és közjóléti funkciót töltenek be.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt kiemelt figyelmet kell fordítani a honvédelmi, a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesülésére.

Nagy körültekintést igényel továbbá az erdőtervezés során az elmúlt évek rendkívüli időjárási viszonyai következtében fellépő erdőkárok helyreállítási feladatainak megtervezése, különös tekintettel arra, hogy a körzet erdeinek koreloszlása jelentős mértékben az idős erdők irányába tolódott el.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. Az egymással határos kizárólagosan állami és egyéb tulajdonú erdőket, valamint az egymáshoz nem csatlakozó erdőfoltokat külön erdőtagba kell sorolni.

3.3. Az egyes erdőbirtokossági társulások kezelésében lévő területeket lehetőség szerint külön erdőtagba kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítására

- a) a gyenge fatermőképességű, de a termőhelynek megfelelő fajajokból álló erdőkben,
- b) a közepes vagy jó fatermőképességű csoportba tartozó erdőkben, amennyiben a terepviszonyok a bennük folytatandó gazdálkodást nagymértékben korlátozzák, valamint
- c) a védelmi célok függvényében a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős állományának élőhelyeként szolgáló erdőkben

kerülhet sor, amennyiben az hosszútávon fenntartható stabilitású, valamint önfelújulásra képes.

4.2. Fenyves - a gyenge termőhelyen álló, hosszú távon is megfelelő stabilitású fekete és erdei fenyvesek kivételével -, akác, és nemes nyáras faállománytípusú erdőkben faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód nem állapítható meg.

4.3. Száraló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.4. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon száraló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a száraló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A közjóléti rendeltetésű erdőkre vonatkozó irányelvek a kísérlet céljából fenntartott közjóléti rendeltetésű erdőkre nem alkalmazhatóak, hiszen azokban a kísérlethez igazított erdőkezelést kell folytatni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a természetvédelmi célkitűzésekre, ezen belül biztosítani kell az erdők természetességi állapotának és értékes génállományának fenntartása, illetve lehetségszerű javítása, bővítése, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.1. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A jelenleg elsődleges természetvédelmi rendeltetésű Öcs 21A jelű erdőrésztben a terület művelési ágának és rendeltetésének felülvizsgálatáig véghasználatot és erdőszerkezet-átalakítást nem kell tervezni.
- b) Az Úrkút 45A jelű erdőrésztben (védett természeti területen elhelyezkedő, elegyetlen feketefenyő faállománytípusú erdő, ahol a természetvédelmi cél az Úrkúti Őskarszt védelme) az erdőszerkezet-átalakítást talaj- és természetvédelmi szempontból nem kell megtervezni.
- c) A Magas-Bakonyi Tájvédelmi Körzet területén, a Szentgál 76–77 tagokban található lucfenyvesek erdőszerkezet-átalakítását a körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt meg kell kezdeni. Ennek érdekében alacsonyabb vágásérettségi kort kell meghatározni, véghasználatként pedig kis területű tarvágásokat kell tervezni azokban.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű illetve kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok – pannon molyhos tölgyesek (91H0), szubmontán és montán bükkösök (9130), a Cephalanthero-Fagion közép európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (Quercus petraea) és gyertyán (Carpinus betulus) fafajokkal (91G0), valamint pannon cseres-tölgyes (91M0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának megőrzése, illetve lehetőség szerinti javítása, bővítése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való áttállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatát során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A sekély talajú, meredek lejtőkön kialakult, közösségi jelentőségű, Cephalanthero-Fagion közép európai sziklai bükkös mészkövön (9150) és a kiemelt jelentőségű pannon molyhos tölgyes (91H0) élőhelytípusba tartozó erdők esetében a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével törekedni kell a vágásérettségi szakasz felső határát megközelítő vágásérettségi kor meghatározásával a fahasználatok gyakoriságának csökkentésére, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapításával azok teljes elhagyására (például Északi Bakony – HUBF30001 és Papod és Miklád – HUBF20002 Natura 2000 területeken).

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Több védelmi rendeltetés fennállása esetén arra kell törekedni, hogy a megfelelő prioritások szem előtt tartásával minden védelmi rendeltetés érvényesüljön.

5.4.2. Talajvédelmi rendeltetésű erdők tervezése során az alábbi szempontokat figyelembe kell venni:

- Gyengébb termőhelyi adottságok esetén a nevelővágásokat mérsékelt eréllyel kell megtervezni.
- A természetes felújulás illetve felújítás feltételeinek megléte esetén az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni.
- A szükségessé váló erdőszerkezet-átalakításokat a több lépcsőben történő megvalósítás lehetőségének biztosításával – a véghasznált faállomány nehezen visszaszorítható fafajait is tartalmazó, elegyes célállománytípusok előírásával – kell előírni.
- A meredek lejtésű területek talajának védelme érdekében a fakitermeléseket térben és időben szükség szerint tagolva kell megtervezni.

5.4.3. Mezővédő erdőkben a nevelővágásokat a jellemző erdőszerkezet és megtartása, valamint az elegység fenntartása mellett kell megtervezni.

5.4.4. Vízvédelmi és településvédelmi rendeltetésű erdőben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ennek megvalósulását vágásos üzemmód esetén magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, illetve a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával lehet elérni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A fakitermeléseket a védett természeti terület természetvédelmi célkitűzéseinek figyelembe vételével kell végrehajtani.

6.2.2. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), gyász cincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) –, és közösségi jelentőségű denevérfajok – a nyugati pizeddenevér (*Barbastella barbastellus*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*), valamint a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) – védelme érdekében a fakitermelések végrehajtása során megfelelő mennyiségű idős, böhöncös faegyedet, és holt faanyagot kell visszahagyni a területen, lehetőség szerint tömbösítve, hagyásfa csoportokat alkotva.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A mezővédő erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során a szomszédos mezőgazdasági területek kezelőjének szempontjait is érvényesíteni kell.

6.4.2. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők tarvágását – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Fafajok	Előhasználati módok			
	Törzskiválasztó gyérités		Növedékfokozó gyérités	
	min.	max.	min.	max.
	m ³ /ha*			
Tölgyek	10	45	30	70
Cser	15	45	35	70
Bükk	15	55	45	100
Gyertyán	20	45	40	70
Akác	10	35	30	50
Egyéb keménylomb	20	50	40	80
Nemes nyárok	25	55	45	70
Hazai nyárok	20	45	30	55
Égerek	20	50	35	80
Egyéb lágylomb	15	50	40	60
Erdeifenyő	20	40	40	60
Feketefenyő	20	45	40	65
Lucfenyő	25	50	45	75
Egyéb fenyő	20	50	45	75

* A táblázat értékeitől az állományok aktuális egészségi és állományszerkezeti állapota alapján indokolt esetben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az átalakító üzemmódú erdőkben jó termőhelyeken a maximális m³/ha értékek (lásd a fenti táblázatot) 150%-a is tervezhető.

7.2.2. A lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágások során a lombos fafajokat (elegyedés módjától függően) csak mérsékelt eréllyel kell tervezni.

7.2.3. A nagy tőszámú, megfelelő záródású fenyő állományokban az előhasználati erélyek a megadott felső értékek közelében, esetenként azon felül is tervezhetők. A beteg fenyvesekben, különösen lecsökkent záródás esetén nagyobb erélyű egészségügyi termelés tervezése indokolt.

7.2.4. Akácós állományokban a nevelővágások során az egyéb lombos fafajokat (a záródás függvényében) csak mérsékelt eréllyel lehet tervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	90–120	100–150	100–150	90–140
Gyertyános-bükkösök	100–120	100–150	100–150	100–140
Kőrises-bükkösök	100–120	100–150	100–160	100–140
Egyéb lomb elegyes-bükkösök	90–120	100–150	100–200	90–140
Cseres-gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–120	100–140	90–140
Kocsánytalan tölgyesek	100–120	100–120	100–130	100–130
Cseres-kocsánytalan tölgyesek	90–110	90–110	90–130	90–130
Cseres-kocsányos tölgyesek	90–110	90–110	100–150	90–140
Cseresek	80–90	90–120	80–130	80–130
Kocsánytalan tölgyes-cseresek	80–95	90–130	80–130	80–130
Molyhos tölgyes-cseresek	–	90–150	90–150	90–150
Egyéb lomb elegyes-cseresek	80–90	90–120	90–130	80–130
Feketefenyves-cseresek	80–95	90–120	80–100	80–120
Virágos kőrises-molyhos tölgyesek	–	100–180	100–180	100–180
Cseres-molyhos tölgyesek	–	100–150	100–150	100–150
Akácosok	35–40	40–50	40–50	40–60
Egyéb lomb elegyes-akácosok	35–45	40–50	40–60	40–60
Gyertyánosok	70–95	80–120	70–100	70–100
Elegyes-gyertyánosok	80–95	80–130	80–100	80–110
Elegyes-kőrisesek	80–90	90–120	90–110	80–110
Egyéb kemény lombosok	70–90	80–130	90–110	70–100
Nemes nyárasok	25–35	–	30–50	30–50
Mézgás égeresek	60–75	60–80	60–80	60–80
Elegyes-mézgás égeresek	60–75	60–80	60–80	60–80
Elegyes-hársasok	80–100	80–100	80–100	80–100
Egyéb lágy lombosok	40–80	50–80	40–80	50–80
Erdeifenyvesek	60–70	60–80	60–90	60–90
Feketefenyvesek	60–70	70–90	80–110	70–100
Cseres-feketefenyvesek	60–80	70–90	80–110	80–110
Egyéb lomb elegyes feketefenyvesek	60–80	70–90	80–110	80–110
Lucfenyvesek	50–70	50–70	50–80	50–80
Vörösfenyvesek	80–100	80–100	80–100	80–100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	250
fokozatos felújítógás és szálalógás tervezett redukált területe	2 250
Összesen	2 500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fajokból álló, így különösen az akác, elegendetlen erdei- és feketefenyves, lucfenyves, vörösfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyaras faállománytípusú erdőben,
- b) a természetes mag eredetű felújításra alkalmatlan, így különösen a hazai nyaras és fűzes faállománytípusú erdőben,
- c) a sarjzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportokat, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt, egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfa-csoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. A hagyásfa csoportok elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

8.3. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a már faanyagtermelést nem szolgáló erdőt, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.4. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználat által érintett teljes erdőtümb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.5. A véghasználat által érintett erdőrészletekben nem kell hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat visszahagyni az alábbi esetekben:

- a) a 3,0 hektár alatti területű, zárvány erdők véghasználat esetén,
- b) amennyiben a véghasználat során adott fafajú faegyedeket vissza kell hagyni a területen (például ha akácok, fenyvesek esetében az egyéb lomb elegyfajokat nem tervezzük véghasználni), valamint
- c) ha az erdőrészlet véghasznált részterületeinek az összefüggőségét idős fákból álló sávokkal illetve csoportokkal kell megszakítani.

8.6. Az erdőnevelési munkák során az alábbi fafajú faegyedeket kímélni kell: berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvörte, szilék, fehér nyár, szürke nyár, tiszafa.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban a közelítőnyom-hálózat bővítésével.

9.2. Az erdészeti feltáróhálózat részét képező utakat ívesen, illetve iránytörésekkel kell csatlakoztatni az országos úthálózathoz.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Száraló és átalakító üzemmódú erdőből a faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas gép alkalmazása esetén elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközélni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő erdőkben a körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.

4. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Alpokaljai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi és turisztikai jelentősége miatt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5–20 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok alkalmazása fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetszerű erdőkben,
- b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében,
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1–2 famagasságnyi sávban,
- d) szigetszerű erdőfoltokban,
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben,
- f) a védelmi célok függvényében a védett és fokozottan védett fajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőkben,
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. Az állami tulajdonú parkerdőkben cél a folyamatos erdőborítást szolgáló üzemmódok minél nagyobb arányú bevezetése.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A természetvédelmi rendeltetésű erdőkben fajokban gazdag, elegendő, lehetőség szerint többszintű és vegyes korú faállományok létesítésére és fenntartására kell törekedni, amelyek kezelése során minél inkább a természetes erdődinamikai folyamatokra kell alapozni.

5.2.2. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése során a tájléptékű mozaikosság elvét kell követni, biztosítva a (erdő)társulás-diverzitás fenntartását.

5.2.3. A Hosszú völgy erdőrezervátum magterületén a beavatkozás mellőzésével a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését kell biztosítani.

5.2.4. Az erdőszerkezet-átalakítást a termőhelynek nem megfelelő vagy az erdészeti tájidegen főfafajú, véghasználatra tervezett összes erdők legalább egynegyedén indokolt tervezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek, valamint a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyéül szolgáló, kedvező természetvédelmi helyzetű erdőtársulások kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának megőrzése, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), mészkerülő bükkösök (91I0), valamint a szubmontán és montán bükkösök (91J0) esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, 3 ha-t meghaladó területű erdőrészekben a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználati során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.6. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyként kijelölt pannon gyertyános-tölgyes (91G0) erdőkben törekedni kell az erdőtársulásnak megfelelő elegyesség fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben az erdőfelújítás sarjztatás útján is megtervezhető.

5.4.2. A mezővédő, település- és tájképvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében történő erdőgazdálkodásra.

5.4.3. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett tervezhetők.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése és végrehajtása során ügyelni kell a már meglévő és a kialakuló vizes élőhelyek élőlényeinek, különös tekintettel a kételtű fajok – például sárgahasú unka (*Bombina variegata*), pettyes gőte (*Triturus vulgaris*) – megóvására.

6.2.2. A véghasználatok végrehajtása során az idős, böhönc-jellegű, korhadó, odvas, vagy pionír jellegű fákból és facsoportokból a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.3. Az erdőgazdálkodás során a holtfa-specialista élőlények meghatározott korhadási fázishoz kötődő szükséglete miatt elpusztult fák jelenlétét az erdőben térben és időben folyamatosan biztosítani kell. A holtfa mennyisége az erdőtervi időszak alatt érje el a legalább 10 m³/ha értéket.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Ceramix cerdo*) – és denevérfajok állományainak megőrzése érdekében, különösen a kiemelt közösségi jelentőségű pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0) élőhelytípusokba tartozó erdőkben a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – vissza kell szorítani.

6.3.4. A természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.3.5. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett végezhetők.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Bükk	15	60
	Akác	15	30
	Fenyők	15	60
Növedékfokozó gyérités	Tölgyek	25	80
	Cser	30	70
	Bükk	30	100
	Akác	20	50
	Fenyők	25	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az előhasználat részterületenként eltérően eréllyel való tervezése.

A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.2. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyéritéseket – a kultúrerdők és faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben csak az 5%-ot meghaladó erélyű pusztulás vagy az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–130	110–170	110–170	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	110–170	110–170	100–150
Cseresek	70–100	100–140	90–120	80–130
Bükkösök	80–120	100–170	90–140	100–140

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Akácosok	20–40	–	–	20–50
Erdeifenyvesek	70–100	90–120	90–120	80–120
Lucfenyvesek	50–70	70–110	60–110	60–100
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–170	110–170	110–170
Kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–170	110–170	110–170
Cseresek	80–120	90–140	90–140	90–140
Bükkösök	80–120	90–170	90–140	90–140
Erdeifenyvesek	80–100	80–120	80–120	90–120
Lucfenyvesek	50–80	70–110	60–100	60–90

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1400
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	
Összesen	1400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes erdő, természetyszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például kocsányos tölgyes, magas kőrises, égeres, hazai nyaras, hazai fűzes, illetve fenyves faállománytípusú erdők),
- származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A 2,0 hektár feletti területű, természetes, természetyszerű vagy származék erdőkben – különösen az átalakító üzemmódú erdőkben – végzett véghasználatok során hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat kell visszahagyni, melyeket már a bontógágások során ki kell jelölni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen, de a faanyag termelést szolgáló erdőrészekben a különösen értékes faegyedek 20%-os mértékig kitermelhetők. Ezen felül a hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Átalakító üzemmódú erdők véghasználatára során az Evt-ben meghatározott mértékig hagyásfát, illetve hagyásfa csoportot kell visszahagyni a területen.

8.4. Álló holtfa visszahagyása a turista útvonalaktól legalább egy fahossznyi távolságban történhet.

8.5. Az erdőnevelési munkák során a házi berkenye, a madárberkenye, a barkócaberkenye, a madárcseresznye, a rezgőnyár, a kecskefűz, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a hegyi szil, a vadkörte, egyéb vadgyümölcs faegyedeket lehetőség szerint kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A meglévő utak állapota indokolja azok folyamatos karbantartását és javítását.

9.2. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

9.3. Az erdészeti feltáró hálózat fenntartását és bővítését a természetvédelmi szempontok lehetőségek szerinti figyelembevételével kell elvégezni.

9.4. Az erdészeti magánutak esetében a terepen és a nyilvántartásokban egyértelművé kell tenni, hogy melyek vannak a közforgalom előtt megnyitva.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a véghasználatokat tekintve április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A vegetációs időszak a véghasználaton kívüli egyéb erdőgazdálkodási tevékenységeket illetően április 1-től július 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Állami tulajdonú erdőkben a tervezhető véghasználati terület nem lehet több a jelenlegi hozami terület 110%-ánál, illetve a tervezett véghasználati fakészlet – az egészségügyi termelések nélkül – a folyónövedéket legfeljebb 5%-kal haladhatja meg.

5. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve:

Gyöngyös – Pinka menti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben meghatározó a gazdasági rendeltetésű erdők aránya, így az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során elsődlegesen a gazdasági szempontokat lehet és célszerű figyelembe venni. A települések – különösen a városok – belterületével határos erdők ugyanakkor a rendeltetéstől függetlenül jelentősebb közjóléti funkciókat töltenek be, és számottevő a Natura 2000 hálózába kijelölt erdők részaránya is. Ezekben az erdőkben az erdei haszonvételekre csak úgy kerülhet sor, hogy egyúttal a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok is érvényesítésre kerüljenek.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5–20 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot a kiemelt védelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdőre, valamint a gazdaságosan fel nem újítható erdőre vonatkozóan javasolt megállapítani, ha az önfenntartásra hosszú távon is alkalmas állapotú.

4.2. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok alkalmazása fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetyszerű erdőkben,
- b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében,
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1 – 2 famagasságnyi sávban,
- d) szigetszerű erdőfoltokban,
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben,
- f) a védelmi célok függvényében a védett és fokozottan védett fajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőkben,
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4.3. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetyszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben.

4.4. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Erdővel borított, védett természeti terület nincs a körzetben.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának, valamint a termőhely adottságai és a terület korábbi hasznosítása által kialakult fenyegetések, cserjés és borókás társulások jelenlegi kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, fejlesztése, valamint a tövisek cserjés (kőkény, galagonya, vadkörte) állományok, csoportok folyamatos jelenlétének biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén (91F0), valamint pannon cseres-tölgyesek (91M0) esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, 3 ha-t meghaladó területű erdőrészekben a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőállomány típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatánál során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.5. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyként kijelölt égerligetekben (91E0) erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, jellemzően csak az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok, illetve az inváziós növényfajok visszaszorítására kiterjedően tervezhető.

5.3.6. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfa-fajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.7. A kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyként kijelölt pannon gyertyános-tölgyes (91G0) élőhelytípusba tartozó erdőkben törekedni kell a megfelelő elegyesség fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben az erdőfelújítás sarjztatás útján is megtervezhető.

5.4.2. A mezővédő, település- és tájképvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében történő erdőgazdálkodásra.

5.4.3. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett tervezhetők.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Erdővel borított, védett természeti terület nincs a körzetben.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Ceramix cerdo*) – és a denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – vissza kell szorítani.

6.3.4. A természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.3.5. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett végezhetők.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Bükk	15	60
	Akác	15	30
	Fenyők	15	60
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	25	80
	Cser	30	70
	Bükk	30	100
	Akác	20	50
	Fenyők	25	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az előhasználat részterületenként eltérően eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.2. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben csak az 5%-ot meghaladó erélyű pusztulás vagy az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek*	90–130	110–170	–	100–150
Gyertyános-kocsányos tölgyesek*	90–120	110–170	–	100–150
Cseresek	70–100	100–150	–	80–130
Akácosok	20–40	20–50	–	20–50
Erdeifenyvesek	70–100	90–120	–	80–120
Lucfenyvesek	50–70	–	–	–
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek*	90–130	100–170	–	90–150
Gyertyános-kocsányos tölgyesek*	90–120	100–170	–	90–150
Cseresek	70–100	80–150	–	80–130
Akácosok	20–40	–	–	–
Erdeifenyvesek	70–100	70–110	–	80–120
Lucfenyvesek	–	–	–	–

* A kocsánytalan és kocsányos tölgyeseknél a megfelelő gyertyános tölgyeseknél szereplő vágásérettségi szakaszokat kell alkalmazni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1600
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	
Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes erdő, természetyszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például kocsányos tölgyes, magas kőrises, égeres, hazai nyaras, hazai fűzes, illetve fenyves faállománytípusú erdők),
- származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A 2,0 hektár feletti területű, természetes, természetyszerű vagy származék erdőben – különösen az átalakító üzemmódú erdőben – végzett véghasználatok során hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat kell visszahagyni, melyeket már a bontógágások során ki kell jelölni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen, de a faanyag termelést szolgáló erdőrészekben a különösen értékes faegyedek 20%-os mértékig kitermelhetők. Ezen túl a hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Átalakító üzemmódú erdők véghasználata során az Evt-ben meghatározott mértékig hagyásfát, illetve hagyásfa csoportot kell visszahagyni a területen.

8.4. Álló holtfa visszahagyása a turista útvonalaktól legalább egy fahossznyi távolságban történhet.

8.5. Az erdőnevelési munkák során a házi berkenye, a madárberkenye, a barkócaberkenye, a madárcseresznye, a rezgőnyár, a kecskefűz, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a hegyi szil, a vadkörte, egyéb vadgyümölcs faegyedeket lehetőség szerint kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A meglévő utak állapota indokolja azok folyamatos karbantartását és javítását.

9.2. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

9.3. Az erdészeti feltáró hálózat fenntartását és bővítését a természetvédelmi szempontok lehetőségek szerinti figyelembevételével kell elvégezni.

9.4. Az erdészeti magánutak esetében a terepen és a nyilvántartásokban egyértelművé kell tenni, hogy melyek vannak a közforgalom előtt megnyitva.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Állami tulajdonú erdőkben a tervezhető véghasználati terület nem lehet több a jelenlegi hozami terület 110%-ánál, illetve a tervezett véghasználati fakészlet – az egészségügyi termelések nélkül – a folyónövedéket legfeljebb 5%-kal haladhatja meg.

6. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. Körzet neve

Nagykanizsai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben az erdők természetességi állapota összességében az országos átlagnál kedvezőbb. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására. Az egyeztetések során fel kell hívni az erdőgazdálkodók figyelmét a természetkímélő erdőgazdálkodási módszerek, így a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok előnyeiről, alkalmazási lehetőségeiről, és az ezekhez kapcsolódó támogatási lehetőségekről.

A határ termőhelyen álló bükkös erdőtársulásokban az elmúlt évtizedben jelentős erdőkárokkal kellett szembesülni. A kárláncolat kialakulásában feltételezhetően a klímaváltozás is szerepet játszik. Az erdősítési célállományok tervezésénél erre figyelemmel kell lenni, és az elegyetlen bükkös célállománytípusok helyett a bükk, illetve kocsánytalan tölgy főfafajú, elegyes erdőket kell előtérbe helyezni.

A körzetben további kiemelt problémát jelent az intenzíven terjedő elegyfajok, elsősorban az akác és a bálványfa folyamatos térnyerése az őshonos fafajok rovására. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során törekedni kell azok további terjedésének megakadályozására, és fel kell hívni az erdőgazdálkodók figyelmét a már megtelepült egyedek visszaszorításának jelentőségére, valamint a kapcsolódó támogatási lehetőségekre.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőkben az átlagosnál nagyobb erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása elsősorban a szélsőséges termőhelyeken – így különösen a homokbuckákon – álló, ökológiailag állékony, önfelújulásra képes erdőkben javasolt.

4.2. Nagykanizsa-Alsóerdőben, a lakosság nagyfokú rekreációs igényére, és a természetvédelmi célokra tekintettel folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőtömböt javasolt kialakítani.

4.3. Eszteregnye község határban a Natura 2000 védelmi célok megvalósítása érdekében folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőtömböt javasolt kialakítani.

4.4. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.5. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során kiemelt biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a biológiai és genetikai sokféleségének megőrzése, illetve bővítése, valamint azokban fajokban gazdag, elegyes, lehetőleg többszintű és vegyes korú faállományok létesítése és fenntartása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, őshonos fajokkal megindultak, természetes úton történő erdőfelújítást kell tervezni.

5.2.3. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

a) A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fajokból álló erdőben a fajcserével járó erdőszerkezet átalakítást alternatív erdőfelújítási lehetőségként kell megtervezni.

b) A homoki határ termőhelyeken talajvédelmi okokból a fajcserével járó szerkezetátalakítás elhagyható.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), illetve az illír bükk-erdők (91K0) és az illír gyertyános-tölgyesek (91L0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, valamint természetességi állapotának megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti bővítése, javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében mindig legyen idős, lehetőség szerint természetes, természetszerű vagy származék erdő, vagy azokból visszahagyott hagyásfa csoportok.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. A nevelővágások végrehajtása során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfajok (például hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye) megőrzésére.

6.2.3. Az intenzíven terjedő fajok visszaszorítására a természet védelméről szóló törvényben foglaltak betartása mellett vegyszeres kezelés is alkalmazható.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	15	40
Növedékfokozó gyérités	30	100

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Erdészeti táj	Vágásérettségi szakaszok* (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
Bükkösök, elegyes bükkösök	Göcsej	100–130	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	90–120	100–150	100–150	100–150
Kocsánytalan tölgyesek		100–130	110–150	110–150	110–150
Elegyes kocsánytalan tölgyesek	Göcsej	110–140	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	100–140	110–150	110–150	110–150
Kocsányos tölgyesek		90–120	110–150	110–150	110–150
Elegyes kocsányos tölgyesek	Göcsej	110–140	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	100–140	110–150	110–150	110–150
Cseresek		70–100	90–110	90–110	90–110
Akácok		30–45	35–50	35–50	30–45
Gyertyánosok		70–90	80–100	80–100	70–90
Mézgás égeresek		50–70	60–80	60–80	50–70
Erdeifenyvesek		70–100	90–110	90–110	80–100
Feketfenyvesek		70–90	70–110	70–110	70–110
Lucfenyvesek		40–60	40–90	40–60	40–60

* A vágásérettségi szakaszoknál, az alsó határ csak a Kelet-Zalai dombság Kanizsai-homokvidék erdészeti tájrészletében, illetve a száradó, legyengült állományoknál kerül megállapításra, általában a szakasz közepétől indul a vágásérettségi kor

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1550
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1550

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- kedvezőtlen termőhely (például homok talajok), vagy az idős állomány jelentős egészségügyi állapotromlása esetén,
- természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Tölgyes és bükkös főfafajú erdőkben véghasználat április 1. és október 15. közötti időszakban nem végezhető.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. A hagyásfa csoportok elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

8.4. A hagyásfa csoportokat már a nevelógátások során célszerű kialakítani, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyosságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az egyes erdőtümbök állandó megközelíthetősége érdekében a feltáró hálózatot javasolt bővíteni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Faanyagmozgatás során törekedni kell a források, erdei vízfolyások és vízbázisok védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kaszói erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdőszűlessége az országos átlaghoz képes magas. Az erdők jelentős hányada őshonos fajokból álló, természetes és természet szerű erdő, melyek közül több a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került. A körzet erdeinek 2/3-a emellett elsődlegesen honvédelmi rendeltetésű, és jelentős a kiemelt közjóléti funkciójú erdők aránya is.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a honvédelmi, az egyéb védelmi, valamint a közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését jelentősen nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb terület nagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítására az alábbi esetekben kerülhet sor:

- a) a Baláta-tó erdőrezervátum magterületén,
- b) minden láperdőben és annak védőzónájában, amennyiben ezek záródásának átlagos értéke a 30%-ot eléri, vagy meghaladja (felnyíló erdőként kezelhetők),
- c) források körül és természetes vízfolyások szegélyén, azok legalább egy famagasságnyi szélességű védőzónájában,
- d) talajvédelmi rendeltetésű, szélsőséges termőhelyeken, például homokbuckákon álló, igen gyenge fatermőképességű erdőkben, valamint
- e) a nem mentesített lőtereken természetes úton létrejött erdőkben.

4.2. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kell megállapítani a Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában.

4.3. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódokat javasolt megállapítani:

- a) a Kaszó Zrt. vagyonkezelésében álló, közjóléti rendeltetésű erdőkben, valamint
- b) a SEFAG Zrt. vagyonkezelésében álló, Natura 2000 területen található erdőkben.

4.4. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természet szerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.5. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

4.6. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását lehetővé tevő vadlétszám fenntartása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A Baláta-tó erdőrezervátum magterületén a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célokkal összhangban tervezhető.

5.2.2. A Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában csak a magterület védelmét, és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel a fekete-, és lucfenyő, vörös tölgy, akác, bálványfa, ezüst juhar, zöld juhar, kései meggy, fekete dió és nemes nyár fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Az 5.2.3. pontban felsorolt fajokkal – a Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában továbbá erdei fenyővel – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.2.5. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fajokból álló erdők erdőszerkezet-átalakítását a soron következő véghasználat után el kell végezni. Az erdőszerkezet-átalakításokat időben elhúzódóan, legfeljebb 0,5 hektáros vágásterület keletkezése mellett kell elvégezni. Ha az fenyves faállománytípusú, idős erdő alatt gyertyán, illetve cser újulat található, az erdőszerkezet-átalakítást ezekre a faegyedekre is alapozva kell elvégezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell – különösen a mesterséges medrű vízfolyások mentén – a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok – keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0), pannon cseres tölgyesek (91M0), és illír gyertyános tölgyesek (91L0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta puhafás ligeterdők (91E0) – természetességi állapotának megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket az intenzíven terjedő elegyfajok (például bálványfa, kései meggy) teljes körű visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatát során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

6.1.1. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdőkben végzett, 1,0 hektárt meghaladó területű véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelési tevékenységek végrehajtása során törekedni kell a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fajok – különös tekintettel a fekete-, és lucfenyő, vörös tölgy, akác, bálványfa, ezüst juhar, zöld juhar, kései meggy, fekete dió és nemes nyár fajok, valamint a gyalogakác és seprűzanót cserjefajok – visszaszorítására.

6.2.2. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek legalább 100 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban (réti sas esetében január 1. és június 30. között, fekete gólya esetében március 15. és augusztus 15. között) nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. Az erdőnevelési tevékenységeket az intenzíven terjedő fajok (például bálványfa, kései meggy) visszaszorítása érdekében kell elvégezni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ² /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	18	45
Növedékfokozó gyérítés	25	60

* A táblázatban kimutatott értékek minden esetben az adott erdőrészből a nevelővágással érintett terület egy hektárjára vonatkoznak.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A minőségi fatermelésre kijelölt erdőkben kétszeri tisztítás vagy törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérítési korú állományokban csak egy előírás tervezhető. Növedékfokozó gyérítés és egészségügyi termelés egy erdőrészen belül nem tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítés a magas vágásfordulójú fajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15–20, az alacsony (akác, nyarak, fűzek, nyír, lucfenyő) és közepes (éger, hársak, erdeifenyő, feketefenyő, juhar, szilek) vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.4. Az erdőnevelési munkákat a hegyi juhar, madárcseresznye, mezei és vénic szil, vadkörte, barkócaberkenye, valamint a Belső-Somogyi homokvidék tájban a bükk fajok megőrzését szolgáló erélyekkel kell megtervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állomány szerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresek elhárítására érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök; kocsánytalan tölgyes-bükkösök; gyertyános-kocsánytalan tölgyes-bükkösök	90–110	110–160		90–130
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–160		100–140
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–120	100–150		90–130
Cseres-gyertyános-kocsányos tölgyesek; egyéb lomb elegyes-gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–110	100–150		90–130
Kocsánytalan tölgyesek; cseres-kocsánytalan tölgyesek	100–120	110–160		100–130
Kocsányos tölgyesek; cseres-kocsányos tölgyesek; kőrises-kocsányos tölgyesek	90–110	100–150	100–160	90–130
Mézőgás égeres-kocsányos tölgyesek; egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyesek; fenyő elegyes-kocsányos tölgyesek	85–105	100–150	90–150	85–115
Cseresek; kocsánytalan tölgyes-cseresek; kocsányos tölgyes-cseresek	75–95	100–150	90–150	75–105
Egyéb lomb elegyes-cseresek; erdeifenyves-cseresek; feketefenyves-cseresek	70–90	100–150	85–140	70–100
Akácok	30–40	30–50		30–50
Hazai nyáras-akácok; egyéb lomb elegyes-akácok; fenyő elegyes-akácok	35–45	40–60		35–60
Gyertyánosok; elegyes-gyertyánosok	70–90	100–120		70–100
Vörös tölgyesek	70–85	90–110		70–100
Egyéb kemény lombosok	70–90	100–120		70–100
Nemes nyárasok	15–35	25–45		15–40
Hazai nyárasok; egyéb lomb elegyes-hazai nyárasok	40–50	40–60		40–60
Mézőgás égeresek; elegyes-mézőgás égeresek	50–70	60–80	60–80	50–70

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Nyíresek, elegyes-nyíresek	40–50	40–60	50–70	40–60
Erdeifenyvesek	55–75	75–95	60–90	55–80
Tölgyes-erdeifenyvesek; Cseres-erdeifenyvesek; egyéb lomb elegyes-erdeifenyvesek	60–80	75–90	65–90	60–90
Akácós-erdeifenyvesek	50–60	55–70		50–60
Feketefenyvesek; cseres-feketefenyvesek; egyéb lomb elegyes-feketefenyvesek; fenyő elegyes-feketefenyvesek	60–80	75–90	70–90	60–90
Lucfenyvesek; egyéb lomb elegyes-lucfenyvesek; fenyő elegyes-lucfenyvesek	35–45	45–60	45–55	35–50

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	3000
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	3000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Fokozatos felújító vágásoknál a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Védett természeti területeken a hagyásfák és hagyásfa csoportok kijelölését a természetvédelmi kezelésért felelős szerv bevonásával a véghasználatok megkezdését megelőzően kell elvégezni.

8.4. A természetszerű erdőben végzett nevelővágásokat javasolt eltérő eréllyel végrehajtani, melynek során az erdőrésztben maradnak bolygatatlan foltok (a terület 5–15%-a), és hasonló arányban keletkeznek túlgyéritett részek (a faállomány legalább 70%-os záródásának teljes területen való fenntartása mellett).

8.5. Az erdőnevelési munkák során a hegyi juhar, madárcseresznye, mezei és vénic szil, vadkörte, barkócaberkenye, valamint a Belső-Somogyi homokvidék tájban a bükk fajokot kímélni, és a további fejlődésükben segíteni szükséges.

8.6. Álló holtfát visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. A szálaló, és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
- 10.1. Terepi anyagmozgatás lehetőleg száraz, fagyott, illetve hóval borított talajon történjen.
- 10.2. A vizes élőhelyeken fakitermelés csak teljesen száraz, vagy fagyott talajviszonyok mellett végezhető. A vizes élőhelyeken keresztül közelités és szállítás nem végezhető.
- 10.3. Terepi anyagmozgatás és faanyag készletezés védett és közösségi jelentőségű, jelölő növényfajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem végezhető.
11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
- 11.1. A vegetációs időszak március 1-től augusztus 31-ig tart.
12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
- 12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:
- a) természetszerű vagy származék erdők, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például az elegyes vagy elegyetlen, kiritkult, gyenge egészségi állapotú kocsányos tölgyes, a lábas égeresek kivételével az elegyes vagy elegyetlen égeres, valamint nyíres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
 - b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (elegyes vagy elegyetlen cseres, gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
 - c) az átmeneti és kultúrerdőben valamint a faültetvényekben (elegyes és elegyetlen akácos, erdei-, fekete- és lúcfenyves, vöröstölgyes, nemes nyáras, egyéb kemény lombos, illetve egyéb lágylombos faállománytípusú erdők).
- 12.2. A Honvédelmi Minisztérium vagyongazdálkodásában lévő erdőben a körzeti erdőtervezés és különösen az elsődleges rendeltetés megállapítása során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.

8. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Sásdi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége és az erdők természetességi állapota az országos átlag feletti. Természetvédelmi elsődleges rendeltetésű erdő jelenleg nincs a körzetben, a Natura 2000 hálózat részeként viszont több erdő is ki lett jelölve.

Az erdőtervezés során az erdők gazdasági funkciói döntően érvényesíthetők tehát, azzal a kitételrel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási célállomány megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása a vízmosásos, meredek, vagy V–VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, talajvédelmi, illetve parkerdő rendeltetésű, természetes, természetszerű, származék, illetve átmeneti erdőben javasolt, ha az hosszú távon önfenntartásra alkalmas állapotú.

4.2. Száraló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon száraló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a száraló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Természetvédelmi rendeltetésű erdő nincs a körzetben.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti fejlesztése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fajok előretörésének elősegítésére.

5.3.4. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, valamint a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében az egészségügyi fakitermelés korlátozható.

5.3.5. Intenzíven terjedő fajokkal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A termőhelyi viszonyok alapján a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése indokolt, elsődlegesen a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos, vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők talajvédelmi rendeltetésbe sorolásával.

5.4.2. A talajvédelmi rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során elő kell segíteni a kíméletes fatermesztési technológiák alkalmazását, a vágásterületek nagyságának korlátozását, valamint az erdő felújuló képességének a fenntartását.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Természetvédelmi rendeltetésű erdő nincs a körzetben.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében – az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyéritési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.5. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok és jelölő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.6. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	10	60
Növedékfokozó gyérités	20	110

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A megtervezésre kerülő előhasználati erély erdőrészlet szinten függ a faállománytípustól, a fajok fatermési osztályától, a gazdálkodás céljától és a beavatkozások sűrűségétől.

7.2.2. Az előhasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a magyar tölgy – megőrzését.

7.2.3. Idegenhonos főfafajú erdőkben minden őshonos elegyfaj kimérendő.

7.2.4. Egyéb termeléként kell megtervezni:

- a közepes vagy hosszú vágásfordulóú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fajok eltávolítását, valamint
- a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatokat.

7.2.5. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos gyérités elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	95–115	110–130	–	95–130
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–125	–	90–125
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	100–120	110–120	–	100–120
Kocsánytalan tölgyesek	85–110	95–120	–	85–120
Kocsányos tölgyesek	85–110	95–120	–	85–120
Cseresek	75–95	85–105	–	75–105
Molyhos tölgyesek	–	100–130	–	100–130
Akácok	30–45	35–50	–	30–50
Gyertyánosok	70–90	80–100	–	70–100
Juharosok; kőrisesek	60–90	70–100	–	60–100
Vöröstölgyesek; fekete diósok	70–90	80–100	–	70–100
Egyéb kemény lombosok	50–75	60–90	–	60–90
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	20–30	25–35	–	25–35
Hazai nyárasok; fűzesek	30–45	35–50	–	35–50

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Mézgás égeresek	50–70	60–80	–	60–80
Hársasok	70–100	80–110	–	70–110
Egyéb lágy lombosok	25–35	25–40	–	25–40
Fenyvesek	50–80	60–90	–	50–90

A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségét a szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1000
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	500
Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Szálalógágást a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-tölgyes, és jelentős bükk vagy tölgy elegyű gyertyános faállománytípusú, illetve átalakító üzemmódú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.2. A tervidőszak végére tervezett fokozatos felújítógágás bontógágását újulat nélküli bükkösökben 15–20%, gyertyános-tölgyesekben 25–30% eréllyel kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök, magyar tölgy) további fejlődését.

8.3. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fafajok alkotta alsó szint előretörését az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

8.4. A tömbös vagy mozaikos elegyedésű, intenzíven terjedő fafajok eltávolítása céljából végzett egyéb termelések során 0,30 hektárt meghaladó, egybefüggő, üres terület nem keletkezhet.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A megfelelő színvonalú erdőgazdálkodás érdekében a feltártság növelése és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása – üzemmódtól függetlenül – javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell elvégezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

Védett természeti területen álló erdő nincs a körzetben.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú mézgás égeres, hazai nyáras, illetve hazai füzes faállománytípusú erdőben, ha természetes úton magról nem újítható fel,
- b) származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú (például cseres, gyertyános, hársas, juharos) erdőben, ha véghasználat során fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott,
- d) átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

9. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Gemenci erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található erdők jelentős hányada védett, illetve fokozottan védett természeti területen helyezkedik el, illetve közösségi jelentőségű természetvédelmi területként kijelölésre került. A körzetben emellett jelentős az erdők idegenforgalmi és turisztikai jelentősége. Az erdők nagy része továbbá génmegőrzési célú, különleges rendeltetésű vadászterület.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére az előbbiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ezen kívül tekintettel kell lenni az erdők ártéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre (például árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai) is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Állami erdészeti kezelésben lévő erdőterületen – kivéve a Fadd 14-es erdőtagot – a tagszámozást változtatlanul kell hagyni.

3.2. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.3. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási célállomány megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítása a vízmosásos, meredek, vagy V–VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, talajvédelmi, illetve parkerdő rendeltetésű, természetes, természetszerű, származék, illetve átmeneti erdőkben javasolt, ha az hosszú távon önfenntartásra alkalmas állapotú.

4.2. Szálas üzem módú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben található bükkös, bükk elegyes gyertyános-kocsánytalan tölgyes, magyar kőrises és magyar kőrís elegyes fehér nyáras faállománytípusú erdőkben.

4.3. Átalakító üzem módot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálas üzem módban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálas üzem módba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A parkerdő rendeltetésű erdők közjóléti létesítményeinek közvetlen környezete parkszerű kezelést igényel.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének megőrzése, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett – különösen a természetes és természetszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő, valamint a főfafaj fejlődését jelentősen akadályozó fajok (például zöld juhar, amerikai kőris, bálványfa, akác) – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Az erdészeti tájban őshonos főfafajú erdőkben egészségügyi termelés az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növelése érdekében csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások, vagy az erdő élőfakészletének legalább 5%-át érintő erdőkárok esetén tervezhető.

5.2.5. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Előzetes hozamvizsgálat alapján a távlati erdőkép kiegyenlített hozamok biztosításával csak úgy érhető el, ha a védett természeti területen (fokozottan védett természeti területek, valamint a vízpart 30 méteres sávja kivételével) található erdők egy részének felújítása első lépésben még rövid vágásfordulójú, idegenhonos fajokkal (nemes nyárok, akác) is végrehajtható.
- b) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett nemes nyáras és nemes fűzes erdők területének 45–55 százalékán nemes nyáras célállománytípusú erdőfelújítás (nőivarú klónokkal) tervezhető, elsősorban ott, ahol jelenleg összefüggő, nagy kiterjedésű, nemes nyáras faállománytípusú erdőtömb található. Az első kivétel során a nemes nyárral együtt a termőhelynek megfelelő őshonos elegyfajokat (például magyar kőris, vénic- és mezei szil, mezei juhar stb.) kell ültetni, melyeknek az erdősítés befejezésekor is legalább 1000 darab/hektár mennyiségben jelen kell lenniük.
- c) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett akácos faállománytípusú erdő felújítását első változatként „Természetes sarj, mesterséges kiegészítéssel” erdősítési móddal, és elegyes akácos célállománytípussal, második változatként pedig „Mesterséges erdősítés” erdősítési móddal, és őshonos főfafajokból álló célállománytípussal (például elegyes juharos) kell megtervezni. Ez alól kivételt képeznek a túltartott, rossz egészségi állapotú akácosok, amelyek felújítását erdőszerkezet-átalakítás megvalósításával kell tervezni, két lehetséges célállománytípus megjelölésével.
- d) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett, az erdészeti tájidegen főfafajú erdő felújítása fekete dió célállománnyal csak igen keskeny, vagy kis területű erdőrészekben írható elő.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű – keményfás ligeterdő (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), illír bükkösök (91K0), és pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőség szerinti bővítése, fejlesztése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusokba – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), keményfás ligeterdő (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), illír bükkösök (91K0), valamint pannon cseres-tölgyesek (91M0) – tartozó erdőkben az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A termőhelyi viszonyok alapján a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése indokolt, elsődlegesen a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos, vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők talajvédelmi rendeltetésbe sorolásával.

5.4.2. A talajvédelmi, mezővédő és parkerdő rendeltetésű erdőkben elsődleges cél a kíméletes erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, a vágásterületek nagyságának korlátozása, valamint a magasabb vágásérettségi korok meghatározása.

5.4.3. A műtárgyvédelmi erdőkben a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett törekedni kell a vágásérettségi szakasz felső határához közelítő vágásérettségi kor alkalmazására.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. Az erdőnevelések végrehajtása során változatos méretű, álló és fekvő holtfa kerüljön visszahagyásra.

6.2.3. Őshonos fafajú erdők véghasználata után teljes talajelőkészítés csak kivételesen indokolt esetben végezhető.

6.2.4. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek legalább 100 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban (réti sas esetében január 1. és június 30. között, fekete gólya esetében március 15. és augusztus 15. között) nem végezhető.

6.2.5. Az erdőtervi térképen lehatárolt, kiemelten fontos vizes táplálkozóhelyek 100 méteres védőzónájában madárvonulási időszakban (augusztus 15. és szeptember 30. között) erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Ceramix cerdo*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen, különösen a kocsányos tölgyes főfafajú erdőkben.

6.3.2. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.3. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	40
Növedékfokozó gyérítés	30	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol a tervidőszakban gyérítés elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.2.2. Egyéb termeléként kell megtervezni:

- a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását,
- a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatokat, valamint
- a töltések melletti keskeny sávban vízügyi szempontból „fejesfa üzemmódban” kezelendő füzesek (több ütemben végrehajtandó) fahasználatait.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)				
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi		
			Természetvédelmi		Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
			Védett	Fok. védett	
Bükkösök	–	–	110–130	–	–
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	100–120	100–120	–	–
Bükkös-gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	–	–	110–130	–	–
Kocsánytalan tölgyesek	85–105	–	95–115	–	–
Kocsányos tölgyesek	80–100	100–135	90–120	100–135	90–120
Cseresek	75–95	–	85–105	–	85–105
Molyhos tölgyes-cseresek	–	–	100–120	–	–
Molyhos tölgyesek	–	–	110–130	–	–
Akácok	30–45	35–55	30–50	30–55	30–50
Gyertyánosok	–	–	80–100	–	–
Juharosok	60–80	80–100	70–90	80–100	70–90
Kőrisesek	60–80	80–120	70–100	80–120	70–100
Fekete diósok	60–80	70–90	60–80	60–90	60–80
Egyéb kemény lombosok	50–80	60–90	50–80	50–90	50–80
Nemes nyárasok	25–40	30–45	25–40	25–45	25–40
Nemes fűzesek	30–45	35–55	30–50	30–55	30–50
Hazai nyárasok	35–60	50–80	40–70	50–80	40–70
Fűzesek	35–50	50–65	40–60	50–65	40–60
Mézgás égeresek	50–70	60–80	60–80	–	60–80
Hársasok	60–80	80–100	70–90	–	70–90
Egyéb lágy lombosok	30–80	–	30–90	–	30–90
Fenyvesek	50–80	60–90	50–80	–	50–80

A külön sorban nem szereplő tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségét a szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámjai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	2300
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	500
Összesen	2800

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Szálalógágás a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban jó szerkezetű kocsányos tölgy, magyar kőris, és bükkös főfafajú, valamint bükk elegendő gyertyános kocsánytalan tölgy főfafajú erdőkben, illetve átalakító üzemmódú erdőkben tervezhető.

7.5.2. Fokozatos felújítógágás vagy szálalógágás mellett a fehér nyár sarjzattal történő felújítása csak kísérleti rendeltetés, illetve átalakító üzemmód esetén tervezhető.

7.5.3. Kocsányos tölgy és magyar kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítógágást az erdők fajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, 45–50 százalékos bontással, majd az újulat megjelenését követően egy menetben történő végvágással (szűkített ernyős felújítógágás) indokolt tervezni.

7.5.4. A vízzel borított termőhelyeken álló fehér fűz főfafajú, valamint a „homokgöröndökön” megtelepült, az erdészeti tájban őshonos fajajokból álló erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása indokolt lehet.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fajok alkotta alsó szint előretörését az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a szil, vadgyümölcs és tatár juhar fajok, továbbá az idegenhonos főfajú erdőkben minden, az erdészeti tájban őshonos fajú faegyedeket az erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett kímélni kell.

8.3. A tömbös vagy mozaikos elegyedésű, intenzíven terjedő fajok eltávolítása céljából végzett egyéb termelések során 0,30 hektárt meghaladó, egybefüggő, üres terület nem keletkezhet.

8.4. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.5. Az őshonos fajokból képződő elhalt faanyagot a véghasználatok során is kell visszahagyni a területen.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az ártéri területeken javasolt a kiemelten használt földutak stabilizálása, szükség szerint hidak vagy átereszek beépítésével.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során a faanyag felkészítése, készletezése csak a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, valamint azzal határos úton, nyiladékon történhet.

10.2. A fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell elvégezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természet szerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az természetes úton magról nem újítható fel (például: hazai nyaras, hazai füzes, mézgás égeres, kőrises),
- származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú (például kőrises, cseres, hársas, gyertyános, juharos) erdőben, ha véghasználatok során fajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- természet szerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott,
- átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

12.2. Fehér nyár főfajú erdőben a felső, illetve az alsó szint fajösszetételétől, valamint az őshonos kemény lombos újulat jelenlététől függően csoportos fokozatos felújítóvágásként erre a tervidőszakra egyszeri, 30–70 százalékos erélyű bontás is tervezhető.

12.3. Fehér nyár, kőris, cser, hárs és gyertyán főfajú erdőkben a legfeljebb egy fmagasság szélességben végrehajtott ugrósáv, illetve kulisszás tarvágás jellegű véghasználatot fokozatos felújítóvágásként kell megtervezni.

12.4. Fehér nyár főfajú erdőben szálalóvágás (szálaló szegélyvágás, illetve kombinált, vonal menti, csoportos szálalóvágás) csak átalakító üzemmódban vagy kísérleti céllal tervezhető. A támadóvonalak távolságát a felújítási időszak hossza határozza meg, a bontás során legfeljebb 0,2 hektár területű lékek nyithatók.

12.5. A tarvágás tilalom alá eső, kocsányos- vagy kocsánytalan tölgy, valamint cser főfajú erdő természetes erdőfelújításaként a természetes erdőtársulást alkotó főfajoknak (tölgyek, illetve cser, egyes esetekben bükk) az

erdőfelújítás befejezésekor legalább 2.000 darab/hektár mértékű jelenléte mellett tölgyes kőrises, kocsánytalan tölgyes cseres, kocsányos tölgyes cseres, egyéb lomb elegyes cseres illetve elegyes hársas erdősítési célállomány is tervezhető, amennyiben azt a fafajösszetétel vagy az újulati szint indokolja.

12.6. Erdőszerkezet átalakítás következtében nemesnyár állomány helyén létrehozott elegyes kocsányos tölgyes célállománytípusú erdőfelújítás kísérleti jelleggel nemes nyár előhasználati faállománnyal tervezhető, de a nemesnyár faegyedek hektáronkénti tőszáma a 300 db-ot nem haladhatja meg, és azokat 15 éves korukig el kell távolítani az erdőből.

10. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Harkakötönyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgál, így az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az Alföldön már hagyományos és bevált tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzetben nagy hányadban található határ termőhelyeken az erdő talajvédelmi funkcióit a jövőben indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A védett természeti értékek megóvását erdő- és egyéb részetek kialakításával, illetve megosztásával is segíteni kell. Az erdőtervezés során a 0,5 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő pannon homoki borókás-nyáras (91N0) élőhelytípusokat és más, őshonos fafajokból álló erdőtársulások maradványait lehetőség szerint külön erdőrészletbe kell sorolni.

3.3. Az új erdőrészetek kialakításakor – mesterséges felújítást feltételezve – figyelembe kell venni a terület gépi művelhetőségét.

3.4. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőkben, 2,0 hektárnál kisebb erdőrészetek lehetőség szerint ne keletkezzenek.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok közül a körzetben csak a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg, elsősorban a jó egészségi állapotú, zömében őshonos, természetes úton jól sarjadó fafajokból álló, gyenge záródású, nem gazdasági rendeltetésű erdőkben.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A települések belterületével határos, jelentős közjóléti hasznosítású erdőkben folytatható erdőgazdálkodásra indokolt a közjóléti erdőkre meghatározott alapelveket megfelelően alkalmazni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A homoki gyepeken és közvetlen környezetükben található fenyes faállománytípusú erdőkben a fennmaradt eredeti domborzat, valamint az erdő kiritkulása folytán kialakult, természetközeli állapotú homoki gyepek védelme,

illetve a homoki élőhelyek további regenerálódásának biztosítására érdekében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása is indokolt lehet.

5.2.3. Az erdőssztyeppi élőhelyek természetes felújulási folyamatait az erdőtervezés során számításba kell venni, és a spontán megjelenő, potenciális társulásnak megfelelő természetes újulatnak az erdőfelújításokban teret kell biztosítani.

5.2.4. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a védett természeti területeken elhelyezkedő nagyobb erdőtömbökben mindig legyen zárt, idős erdő. Ennek érdekében adott esetben akár gazdasági szempontból vágásérett erdők véghasználatának elhalasztása, vagy 0,5–1,0 hektár területű hagyásfa csoportok visszahagyása is előírható.

5.2.5. A tisztások és szegélygyepek megőrzésére törekedni kell. A nagyobb kiterjedésű, természetközeli állapotú szegélygyepek védelmét erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületként (tisztásként) történő leválasztással is elő kell segíteni.

5.2.6. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

Az erdészeti tájidegen főfafajú erdőket a véghasználatukat követően – amennyiben azt a termőhelyi viszonyok is lehetővé teszik – a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell felújítani.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek – különösen a pannon homoki gyepek (6260), a pannon borókás-nyárasok (91N0), a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), a kékperjés rétek (6410), a mocsárrétek (6440), a keményfás ligeterdők, illetve gyöngyvirágos tölgyesek (91F0), valamint az eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőség szerinti fejlesztése, a közösségi jelentőségű jelölő fajok – kímelten a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszírom (*Iris humilis* ssp. *arenaria*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), tartós szegfű (*Dianthus diutinus*), kiscfészku aszat (*Cirsium brachycephalum*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), vidra (*Lutra lutra*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) – kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), valamint pannon homoki borókás-nyáras (91N0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.5. A nevelővágások tervezésénél az erdőrészletben található gyepp-, cserjés- és borókás zárványterületek, valamint az őshonos újulatfoltok, védelmét a fahasználatok részterületes előírásával is érvényre kell juttatni. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

5.3.6. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő 200 m-es környezetében intenzíven terjedő főfafajú erdőfelújítás nem, intenzíven terjedő elegyfajok mesterséges erdősítését is lehetővé tevő erdőfelújítás csak az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 m széles védőzóna létesítése mellett tervezhető.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Az erdőtervezési körzet termőhelyi viszonyai alapján indokolt a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az őshonos fajok uralta hagyásfa-csoportban az elegyedő akác, és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fajok egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben a nevelővágások végrehajtása során álló- és fekvő holtfát kell visszahagyni. Ezekben az erdőkben egészségügyi termelés csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő károsítások, vagy az erdő élőfakészletének legalább 5%-át érintő, rendkívüli erdőkárok esetén végezhető.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok (skarlábogár) állományainak megőrzése érdekében a természetes, természetszerű és származék erdők véghasználatára és nevelővágására során az őshonos fafajú, böhöncös faegyedek kíméletére és azok megfelelő térbeli hálózatban hagyására lehetőséget kell biztosítani.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok esetében – euroszibériai erdőssztyepp-tölgyesek (9110), valamint pannon homoki borókás-nyáras (91N0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. A közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek Faültetvényekben:

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	15	60
Növedékfokozó gyérités	20	80

Egyéb erdőkben:

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	5	25
Növedékfokozó gyérités	20	35

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az előhasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, feketegyűrű juhar, vénic szil, mezei szil, feketenyár, rezgőnyár és közönséges boróka) megőrzését.

7.2.2. Jól záródott, de még folyamatban lévő erdősítések esetén – főleg gyorsan növekvő lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.3. Az egészséges fenyves faállománytípusú erdőkben egy tisztítást kell tervezni, amire a faállomány 10–15 éves korában kerüljön sor.

7.2.4. A fenyves faállománytípusú erdőkben a törzskiválasztó gyérités tervezésének szükségességét az állomány egészségi állapota határozza meg.

7.2.5. Ha egy erdőrészletben jelentős mértékű (25–30%-ot meghaladó) a gyenge, kiritkult, fejlődésükben megrekedt, esetleg üres részek aránya, ott csak ennek megfelelően csökkentett erélyű előhasználat tervezhető.

7.2.6. A nemes nyár eleggyel is rendelkező hazai nyáras, és akác elegyes hazai nyáras faállománytípusú erdőkben a nevelővágásokat úgy kell megtervezni, hogy a nemes nyár egyedek kitermelhetősége – az ültetéskor meghatározott célállomány kialakításának érdekében – biztosítva legyen.

7.2.7. Egészséges, jó növekedésű faállományok esetében növedékfokozó gyérités a véghasználatot megelőző nyár esetén 5 éves, akác, hazai nyár, szilek és fenyők esetén 8 éves, tölgyek esetén 15 éves időszakra vonatkozóan már nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Kocsányos tölgyesek	70–100	80–130	100–130	100–130
Akácosok	(25)* 30–40	30–45	25–40	30–45
Egyéb kemény lombosok	45–80	45–80	45–80	45–80
Nemes nyárasok	20–25	20–30	20–30	20–30
Hazai nyárasok	30–40	35–70	35–70	35–70
Nemes nyáras – hazai nyárasok	(25)**30–35	30–60	30–60	30–60
Fenyő elegyes – hazai nyárasok	35–50	40–70	40–70	40–70
Egyéb lágy lombosok	30–70	30–70	30–70	30–70
Erdeifenyvesek	40–50	40–60	40–60	40–60
Feketefenyvesek	45–60	50–70	50–70	50–70
Fenyő elegyes – feketefenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

* 150 m³/ha-nál nagyobb fajlagos fakészletű állományok esetén

** HNY sarjztatására alkalmatlan területnél, ha a NNY elegyarány 35% feletti

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	7100
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe*	
Összesen	7100

* Hiteles, és szakmailag megalapozott gazdálkodói igény esetén kísérleti jelleggel előfordulhat.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Az elmúlt időszakok károsításai folytán túlzottan kiritkult, már helyre nem hozható záródású állományokat a sikeres erdőfelújítás érdekében véghasználatra kell tervezni.

7.5.2. Ha a termőhely lehetővé teszi, az erdőfelújítás két alternatív erdősítési előírás megadásával kerüljön megtervezésre.

7.5.3. A faanyagtermelő rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely is lehetővé teszi – elsősorban őshonos fafajokkal, esetleg akácok vagy erdei fenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.4. A feketefenyő főfafajjal történő erdőfelújításokat – amennyiben a termőhely azt lehetővé teszi – egyéb lomb elegyes feketefenyő célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során az akác állományok harmadszori sarjztatását kerülni kell.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózat a jelenlegi erdőgazdálkodási módszerek alkalmazásához általában megfelelő.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
10.1. Erdei rakodóknak, és készletező helyeknek a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területe mellett elsősorban a nyiladékok, valamint a természetvédelmi védelem alatt nem álló tisztások szolgálhatnak. Ezek kialakítása, illetve használata során nagy figyelmet kell fordítani a környező területek cserje és lágyszárú növényzetének megóvására.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A fakitermelési időszak vegetációs időszakra nyúló meghosszabbítása az alábbi esetekben különösen indokolt lehet:

- a) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben a kímélendő költőfauna figyelembevételével március 15-ig, és augusztus 15-től végezhető fakitermelés,
- b) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végezhető fakitermelés.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az magról természetes úton nem újítható fel az Evt. által elvárt sikerességgel, illetve akkor, ha 90% alatti záródás ellenére sincs számottevő természetes újulata a megfelelő őshonos főfafajnak (például hazai nyaras, kocsányos tölgyes, vagy magas/magyar kőrises faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen juharos, kőrises faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőben valamint a faültetvényekben.

12.2. Erdőfelújításként azokban az akác és hazai nyár állományokban, ahol megfelelő a fedettség és a hektáronkénti véghasználati fakészlet akác esetében eléri a 100–120 m³-t, hazai nyár esetében a 120–150 m³-t, egyik lehetőségként a sarjzartatást kell előírni. Ezen hektáronkénti fakészletet el nem érő és 1,0 hektárnál kisebb területű erdőrészletek esetében egyedi elbírálással döntendő el a sarjzartatás előírása. Az 1,0 hektárnál nagyobb területű erdőrészleteknél, ahol a sarjzartatás feltételeinek megfelelő tömbök találhatóak, a részterületes sarjzartatás is lehetséges. Védelmi rendeltetésű erdők esetében sarjzartatás az előbbiektől eltérően is tervezhető.

11. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Hajdúhát-Bihari erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgáló, telepített erdő, amelyek esetében az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az Alföldön jellemzően alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjzartatást lehet és célszerű alkalmazni.

Ezen adottságokból fakadóan az erdőtervezés során követendő célok elsősorban a vidékfejlesztéshez, az erdőgazdálkodással összefüggő foglalkoztatási lehetőségek bővítéséhez, a termőtalaj, a mezőgazdasági területek védelméhez, a fa, mint megújuló energia- és nyersanyagforrás biztosításához való hozzájárulás.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhely-, tulajdon- illetve

erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. Az új erdőrészek kialakításakor – amennyiben az várhatóan mesterséges úton kerül erdőfelújításra – a terület gépi művelhetősége érdekében 2,0–3,0 hektárnál kisebb erdőrészeket lehetőség szerint ne kerüljenek kialakításra.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód megállapítására

- a) a gyenge fatermőképességű, de a termőhelynek megfelelő fafajokból álló erdőkben, valamint
- b) a védelmi célok függvényében a fokozottan védett, vagy kiemelt közösségi jelentőségű faj jelentős állományának élőhelyéül szolgáló, illetve a fokozottan védett, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben (például Debrecen-hajdúböszörményi tölgyesek KJTT – HUHN20033, Derecske-konyári gyepek KJTT – HUHN20009, Hencidai Csere-erdő KJTT – HUHN20011, Kismarja-pocsaj-esztári gyepek KJTT – HUHN20008, Közép-Bihar KJTT – HUHN20013)

kerülhet sor, amennyiben az hosszútávon fenntartható stabilitású, invazív faj, vagy intenzíven terjedő fafaj jelentős előretörése abban nem várható, valamint önfelújulásra képes.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A Farkassziget 1 és a Farkassziget 2 erdőrezervátumok magterületén az erdőgazdálkodási tevékenységek mellőzésével biztosítani kell a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését.

5.2.3. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevétele mellett – különösen a természetes és természetszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.4. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi és egészségi állapotának fenntartása, illetve javítása, felújuló képességének megőrzése, valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartásának biztosításával.

5.2.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel a nemes nyár fajták, valamint az akác, amerikai kőris, zöld juhar, és kései meggy fafajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.6. Tarvágás elsősorban idegenhonos főfafajú, valamint a vágásérettségi szakasz felső határát elérő korú, őshonos főfafajú állományokban tervezhető.

5.2.7. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

- a) Az erdőszerkezet-átalakításokra fokozatosan kell sort keríteni, melynek során első menetben az akác, amerikai kőris, nemes nyár és fenyő főfafajú erdők átalakítása tekintendő kiemelt feladatnak.
- b) A körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt vágáséretté váló erdők területének figyelembe vételével fajajcsérés erdőszerkezet-átalakítást legalább az alábbi mértékben kell tervezni:

Faállománytípus neve	Szerkezetátalakítás üteme (ha/10 év)
Akácos	70*
Amerikai kőrises	20

Faállománytípus neve	Szerkezetátalakítás üteme (ha/10 év)
Nemes nyáras	80
Fenyves	10

* Az akácok esetében a szerkezetátalakítás tervezésének üteme csökkenhet, ha a környezeti tervezés ideje alatt a HNPI kezelésében lévő, védelmi célt szolgáló, termőhelyi okok miatt nehezen felújítható, vagy minőségi faanyagtermelésre nem alkalmas erdőkben faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód kerül megállapításra.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell

- a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – kiemelten az euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), illetve az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) –, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – kiemelten a keményfás ligeterdők a nagy folyók mentén (91F0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése,
- b) a közösségi jelentőségű jelölő fajok – kiemelten a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), a homoki nőszirm (*Iris humilis* ssp. *arenaria*), a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), a tartós szegfű (*Dianthus diutinus*), a kisészkű aszat (*Cirsium brachycephalum*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), a vidra (*Lutra lutra*), valamint a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) – kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, valamint
- c) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű sziki tölgyes (91I0), valamint a keményfás ligeterdő (91F0) élőhelytípusba tartozó erdőkben törekedni kell a minél folyamatosabb erdőborítás fenntartására. Ennek érdekében ezen erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása is indokolt lehet.

5.3.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfafajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását szem előtt tartva kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. Természetes erdő, természetyszerű erdő vagy származék erdő természetességi kategóriába tartozó erdőben egészségügyi fakitermelést csak álló és fekvő holtfa visszahagyásával lehet végezni.

6.2.3. Erdőszerkezet-átalakítással járó erdőfelújítások során biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló, természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fajok hatékony visszaszorítását.

6.2.4. A termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos főfafajú erdők felújítása során teljes talajelőkészítés nem végezhető, kivéve, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen.

6.2.5. Tuskózás csak az erdőszerkezet-átalakítással járó erdőfelújítások esetén tervezhető és végezhető, amennyiben annak sikeres végrehajtása érdekében az elengedhetetlen. Tuskóprizmák kialakítását lehetőség szerint kerülni kell. Amennyiben ez elkerülhetetlen, és fizikailag nem kizárt, a prizmák nem helyezhetők el őshonos fajokból álló erdővel, vagy gyeppel, illetve vizes területtel határosan.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Kiemelt jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba – euroszibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), valamint enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) –, és a kiemelt jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba – keményfás ligeterdő (91F0) – tartozó erdőkben a fakitermelések végrehajtása során megfelelő mennyiségben és eloszlásban idős, odvas faegyedeket és holt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az intenzíven terjedő fajokat vissza kell szorítani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) – állományainak megőrzése érdekében egészségügyi fakitermelést csak böhöncös faegyedek és holtfa egyenletes térbeli eloszlásban történő visszahagyásával lehet végezni.

6.3.4. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén (91F0), a Debrecen-hajdúböszörményi tölgyesek (HUHN 20033) állományokban, biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását, valamint kerülni kell a nagy, összefüggő erdőfelújítás alatt álló területek kialakulását.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Faállománytípus neve	Előhasználati mód	m ³ /ha		Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.		min.	max.
Kocsányos tölgyes	TKGY	10	30	NFGY	20	40
Akác	TKGY	15	30	NFGY	25	40
Kőris	TKGY	10	25	NFGY	20	40
Egyéb kemény lombos	TKGY	15	40	NFGY	15	40
Nemes nyáras és nemes fűzes	TKGY	15	60	–	–	–
Hazai nyáras	TKGY	10	30	NFGY	20	40
Erdeifenyves	TKGY	10	30	NFGY	20	40

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális tervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Mag eredetű kocsányos tölgyesek	80–110*	90–120	90–140	90–120
Tuskószarj eredetű kocsányos tölgyesek	70–100	80–100	90–140	80–100
Akácok	25–40	30–45	25–60	30–45
Kőrisek	50–110	50–120	50–120	50–120
Egyéb kemény lombosok	60–80	60–100	60–100	60–100
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	15–40	20–40	18–25	20–40
Hazai nyárasok	30–45	40–60	40–70	40–60
Erdeifenyvesek	50–60	50–80	40–70	50–80

* A gazdasági rendeltetésű, sziki talajon lévő kocsányos tölgy főfajájú erdők esetén a vágásérettségi szakasz alsó határa 70 év.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámjai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	3 960
fokozatos felújítógát és szálalógát tervezett redukált területe	
Összesen	3960

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében álló delelőerdőkben az akácok mindaddig fenntarthatóak, amíg a funkciójukat betöltik.

7.5.2. Az elmúlt időszakban bekövetkezett erdőkárok eredményeként túlzottan kiritkult, visszazáródásra már nem képes erdőben – amennyiben azok felnyíló erdőként való további fenntartását természetvédelmi célok nem indokolják – az erdőfelújítást meg kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0) zárt állományainak véghasználatát során törekedni kell a kisterületű, mozaikos elhelyezkedésű vágásterületek kialakítására.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás, az erdőművelési feladatok jelentős akadályozása) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A tömbösen elhelyezkedő erdők feltártsága általában megfelelő. A szórtan elhelyezkedő, kisebb erdőfoltok esetében ez általában nem jellemző, viszont itt a feltártság növelése reálisan nem is várható.

9.2. Natura 2000 és védett területeken az intenzíven terjedő növényfajok elleni védekezés, megelőzés céljából a biztonságos és tervszerű gazdálkodás követelményének fenntartása mellett, a feltáró hálózat – elsősorban a közelítő nyomok – ritkítása, felszámolása is indokolt lehet.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A szikes talajokon található erdőkre vonatkozóan jogszabály eltérő rendelkezése hiányában talajvédelmi elsődleges rendeltetést kell megállapítani.

12.2. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az, természetes úton, magról nem újítható fel (például erdőssztyepp tölgyesek, elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elakárosodott erdőssztyepp tölgyesek, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

12. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. Körzet neve

Bánhorváti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képes magas. Az erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló, természetszerű vagy származék erdő. A körzet teljes területéhez mérten jelentős, közel 30%-os a védelmi rendeltetésű erdők aránya, melyek zöme természetvédelmi és a talajvédelmi rendeltetésű. A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából emellett az erdőterület közel 45%-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, illetve növelését eredményezi.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

4.1. Védett természeti területen faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani a hársas törmelékletjtő-erdőkben (*Mercuriali-Tiliatum*), a molyhostölgyes bokorerdőkben (*Ceraso-Quercetum pubescentis*), a társulástanilag pontosan be nem sorolható sziklaerdők minden típusában, a mézskerülő bükkös és tölgyes erdők (*Luzulo-Quercetum*, *Luzulo-Fagetum*) vánkósmohás (*Leucobryum glaucum*) típusaiban, a szurdokerdőkben, és az égeres láperdőkben.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

4.4. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását lehetővé tevő vadlétszám fenntartása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, az értékes élőhely foltok és a lokálisan előforduló természeti értékek megőrzése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi állapotának fenntartása, illetve javítása, valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartásának biztosításával.

5.2.3. A talajvédelmi, vízvédelmi, tájképvédelmi vagy Natura 2000 további rendeltetésű, természetes vagy természetszerű erdőkben véghasználatként a védelmi célok, valamint az erdő természeti állapota függvényében 20 évnél hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógáz, szálalógáz, vagy szálalás is tervezhető.

5.2.4. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát követően az erdőfelújítást minden esetben erdőszerkezet átalakításként kell megtervezni, kivéve a nem fokozottan védett, akácos

faállománytípusú erdőt, amelyeknél a véghasználatra tervezett erdők területének 50%-a esetében alternatív lehetőségként természetes úton, sarjról történő erdőfelújítás is tervezhető.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A környezeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők – szubmontán és montán bükkösök (9130), pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – természetességének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A pannon molyhos tölgyes (91H0) jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkre vonatkozóan faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani, melynek keretében kizárólag az erdő fennmaradása érdekében szükséges erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok során a 8. pontban, valamint a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. A patak menti égerligetek és puhafás ligeterdők véghasználatát több ütemben kell végrehajtani.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok, valamint az odúlakó madárfajok – például közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) – életterének biztosítása érdekében a fakitermelések végrehajtása során – különösen a pannon cseres-tölgyes (91M0), a pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), szubmontán és montán bükkösök (9130) élőhelytípusba tartozó erdőkben – a 8. pontban, valamint a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint, hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat, valamint egyenletes eloszlásban álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. Az intenzíven terjedő fajajok visszaszorítása érdekében szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.3.3. A vízfolyások parti sávjában, a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusba – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – tartozó erdőkben a nevelővágások során az őshonos fűz-, kőris- és éger fajokot kímélni kell.

6.2.4. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	20	35
Növedékfokozó gyérités	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészletekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	90–120	90–130	90–140	100–150
Gyertyános-tölgyesek	90–120	90–130	90–130	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–110	90–120	90–120	100–140
Gyertyánosok	70–100	70–100	70–110	80–120
Cseresek	80–90	80–90	80–100	100–120
Akácosok	25–40	25–40	25–50	40–60
Fenyvesek	60–80	60–90	60–90	70–100

A nem védett Natura 2000 területeken – a Natura 2000 további rendeltetés esetén – a gazdasági erdőknél meghatározott vágásérettségi szakaszok az irányadóak.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1600
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítógátást, illetve szálalógátást kell tervezni.

7.5.4. A nem védett természeti területen található erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként meg kell tervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni a termőhelynek megfelelő elegyfajokat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

13. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Erdőbényei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben jellemzően kevés elegyfajfajjal rendelkező, őshonos, gyertyános-tölgyes és kocsánytalan tölgyes faállománytípusú erdők találhatók. A körzet erdeinek csaknem az egésze a Natura 2000 hálózat része.

Mindennek eredményeképpen a körzeti erdőtervezés kiemelkedő célkitűzése a tervezés alá vont erdőterületeken a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségeinek biztosítása, összhangban az egyes Natura 2000 területek jelölő élőhelyeinek és fajainak hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megteremtésével.

A elmúlt időszak tapasztalatai alapján a körzet jelentős része alkalmas a természetes felújításra, ennek megfelelően a körzeti erdőtervezés során szinte kizárólagos szerepelt kaphat ez a felújítási mód, és az ezt szolgáló véghasználati módok.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészteket – különösen a védett természeti területen található sziklaerdőkben, törmelékletjű-erdőkben, melegkedvelő tölgyesekben, mészkerülő erdőkben, továbbá a meredek, kőkibúvásos, véderdő jellegű erdőkben – lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A védett természeti területen található hársas-körises sziklaerdőkre (Tilio-Fraxinetum), törmeléklejtő-erdőkre (Mercuriali-Tiletum), melegkedvelő tölgyesekre (Corno-Quercetum), a mészkerülő tölgyesekre (Deschampsio-Quercetum), a gyenge termőhelyen álló, mészkerülő bükkösökre (Luzulo-Fagetum), továbbá – fajösszetételtől függetlenül – a meredek, köves-sziklás hegyoldalak erdeire (például Aranyosi-völgy meredek oldala) vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű, a vadeltartóképeséget nem meghaladó vadlétszámú erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az elegyes, vegyes korú, mozaikos állományszerkezetű erdők fenntartása, illetve kialakítása, valamint az értékes élőhely foltok és a lokálisan előforduló természeti értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Idősebb, gyérítési korú égeresekben a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében erdőgazdálkodási tevékenység nem tervezhető.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok lehetséges mértékű visszaszorítását, illetve az őshonos, lombos elegyfajok előretörését, és a változatos fajösszetételt célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások esetén tervezhető.

5.2.5. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújítását – a talajvédelmi erdők esetében meghatározott kivételekkel – minden esetben fajcsereerdőszerkezet-átalakítással kell elvégezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők – különösen a pannon cseres-tölgyesek (91M0), az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőrís (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0), és a pannon molyhos tölgyesek (91H0) – természetességének és változatosságának fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőkben a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.4.2. Meredek lejtésű területeken, sekély termőtalajon, és erodált termőhelyeken az erdő talajának védelme céljából az egyébként indokolt erdőszerkezet-átalakítás tervezésétől el lehet tekinteni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A nevelővágásokat az őshonos, lombos elegyfajok kíméletével, az idegenhonos fajok lehetséges mértékű visszaszorításával, az erdő változatosságának megőrzésével és bővítésével, valamint őshonos fajokból lábon álló és fekvő holtfa visszahagyásával kell végrehajtani.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. A nevelővágások végrehajtása során biztosítani kell a közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők természetességi állapotának megőrzését, illetve lehetséges mértékű javítását.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű fajok életterének védelme céljából a fakitermelések végrehajtása során a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint, hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat, valamint egyenletes eloszlásban álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.4. A különleges madárvédelmi területeken revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban fokozottan védett madárfajok lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérintés	20	40
Növedékfokozó gyérintés	25	55

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészletekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági*	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	90–140	100–150	100–150	100–150
Gyertyános-tölgyesek	90–130	100–140	100–140	100–140
Kocsánytalan tölgyesek**	90–120	100–130	100–130	90–130
Gyertyánosok	70–90	80–100	80–100	80–100
Akácosok	30–45	30–45	30–45	30–60
Fenyvesek	70–80	70–100	70–80	80–100
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	20–40	20–40	20–40	20–40

* A nem védett Natura 2000 területeken található nem Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetében a gazdasági erdőknél meghatározott vágásérettségi szakaszok az irányadóak.

** Amennyiben a gyenge növekedésű (IV–VI fatermési osztályú), tuskóсар eredetű kocsánytalan tölgyesek erdőfelújítása során azonos természetességi állapotú, mageredetű erdővé történő átalakítás a cél, a vágásérettségi szakasz alsó határa 10 évvel csökkenthető.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1300
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1300

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben, valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítógátást, illetve szálalógátást kell tervezni.

7.5.4. A nem védett természeti területen található erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfajjú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként meg kell tervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni a termőhelynek megfelelő elegyfajokat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A tervszerű erdőgazdálkodás minél kisebb kockázatok mellett történő megvalósíthatósága érdekében javasolt az erdők feltártságának bővítése, valamint a meglévő feltáró hálózat javítása.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

14. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Parádi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben magas az őshonos fafajokból álló, természetszerű erdők aránya. Az erdők jelentős része védett vagy fokozottan védett természeti területen helyezkedik el, illetve a Natura 2000 hálózat része. A körzet túlnyomó része a Mátrai Tájvédelmi Körzet részét képezi, melyre 15/2008. (VI. 3.) KvVM rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv vonatkozik, valamint a körzetben található a Kékes erdőrezervátum teljes területe is, amelyben kiemelt cél a természetes folyamatok szabad érvényesülésének, és az erdőrezervátumban élő erdei életközösségek megőrzésének biztosítása.

Jelentős továbbá a körzetben található erdők idegenforgalmi, turisztikai jelentősége is.

A körzeti erdőtervezés elsődleges célja a fentiekre tekintettel azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A Kékes-észak erdőrezervátum magterületén biztosítani kell a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését. A mátraballai Kiserdei Természetvédelmi Terület és Szabadidőpark nevű, helyi jelentőségű védett természeti területen található erdők erdőtervezése során a helyi természetvédelmi szempontokat figyelembe kell venni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A Kékes-észak erdőrezervátum magterületén található erdőkre, valamint a védett természeti területen található hársas törmeléklejtő-erdőkre (Mercuriali-Tilietum), szilikát sziklaerdőkre (Sorbo-Quercetum), molyhos tölgyes bokorerdőkre (Ceraso-Quercetum pubescentis), valamint sziklaerdők minden állományára, a mészkerülő bükkös és tölgyes erdők (Luzulo-Quercetum, Luzulo-Fagetum) vánkosmohás (Leucobryum glaucum) típusaira, továbbá a szurdokerdőkre, a fűz, nyár, éger és kőrisligetekre, és a láperdőkre vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, de erdőrezervátum magterületéhez nem tartozó, természetes, természetszerű vagy származékerdőkben erdőgazdálkodás elsősorban folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok keretében folytatható.

4.3. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodásra tölgyes faállománytípusú erdőkben csak kisebb területen, kísérleti jelleggel célszerű átállni.

4.4. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.5. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, a természetes és természetközeli társulások fenntartása, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, de erdőrezervátum magterületéhez nem tartozó erdőkben csak olyan erdőgazdálkodási tevékenység tervezhető, amelytől az erdő természetességi állapotának javulása várható.

5.2.3. A talajvédelmi, vízvédelmi, tájképvédelmi vagy Natura 2000 további rendeltetésű, természetes vagy természet szerű erdőkben véghasználatként a védelmi célok függvényében 20 évnél hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, szálalógátás, vagy szálalás is tervezhető.

5.2.4. Egészségügyi termelés előhasználati korú, és őshonos főfafajú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

5.2.5. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

- a) Az erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát követően az erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokkal kell előírni.
- b) Az akácok esetében megengedett az erdőszerkezet átalakítás két lépcsőben történő végrehajtása, átmeneti faállomány közbeiktatásával.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők – különösen a pannon cseres-tölgyesek (91M0), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), és a pannon molyhos tölgyesek (91H0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, természetességük és változatosságuk fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípushoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok fennmaradásának biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fajok előretörésének elősegítésére.

5.3.3. Egészségügyi termelés őshonos főfafajú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

5.3.4. Intenzíven terjedő fajjal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A patak menti égerligetek és puhafás ligeterdőkben – amennyiben a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód keretében folytatott erdőgazdálkodás nem valósítható meg – a véghasználatokat csak térben és időben tagolva lehet végrehajtani.

6.2.2. A Siroki Nyírjes-tó területén a természetvédelmi kezelés legfőbb célja a lúp öregedésének lassítása. Ennek érdekében az elszáradt idős faegyedeket, valamint az avas nádat szükség szerint ki kell termelni, és el kell távolítani a területről, a csokrosan növekvő kisarjadt egyedeket (nyír, rezgőnyár, fűz, kutyabenge) a téli fagyos időszakban egy-két tőre vissza kell vágni, valamint a megjelenő erdeifenyő-magoncokat el kell távolítani. A lúp védelme érdekében a védőövezetben lévő erdőket térben és időben tagolva kell véghasználni, és felújítani.

6.2.3. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.4. Az őshonos főfafajú erdőkben a növedékköszövény gyérítések végrehajtása során kerülni kell a sematikus gyérítési módszerek alkalmazását, helyette az erdőkben a faállomány többkorúságának, szintezettségének, az elegyesség növelése a cél.

6.2.5. A fakitermelések végrehajtása során az erdőben a nem tömegesen előforduló, méretes, elhalt álló vagy fekvő fatörzsekből holtfát kell visszahagyni.

6.2.6. A körzeti erdőtervben és az erdőtervben térképi vonalakkal is lehatárolt félszáraz gyepeken, sziklagyepeken, úde réteken a faanyagmozgatás és a készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok (havasi cincér) állományainak megőrzése érdekében az erdőfelújítás és a nevelővágások során lehetőség szerint biztosítani kell, hogy megfelelő térbeli hálózatban böhöncös faegyedek maradjanak a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során kiemelt feladat az idegenhonos és az erdészeti tájidegen elegyfajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítása. A fekete és erdei fenyves főfajú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.4. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.3.5. A kiemelt jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében – pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – a természetes és természetközeli állományoknál a véghasználat előtti cserjeszint legalább részben kímélendő, a cserjeszint teljes eltávolítása tilos.

6.3.6. A közösségi jelentőségű élőhelytípusok esetében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.7. Natura 2000 területeken a közösségi jelentőségű havasi cincér állományainak védelme érdekében a gyertyános tölgyes, valamint bükkös faállománytípusú erdőkben faanyagmozgatás legkésőbb május 31-ig végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	40
Növedékfokozó gyérítés	35	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például hegyi szil, madárcseresznye, berkenyék) megőrzését.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban kétszeri tisztítást kell tervezni.

7.2.3. A második vágásérettségi csoportba tartozó erdőknél növedékfokozó gyérítés nem tervezhető.

7.2.4. A faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódu erdőkben semmilyen fakitermelés nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90–100	90–100	90–100	90–100
Mag eredetű cseresek	70–80	70–80	70–90	70–90
Sarj eredetű cseresek	65–70	65–70	65–70	65–70
Akácosok	25–35	25–35	25–35	30–35
Gyertyánosok	60–70	60–70	60–70	60–70
Erdeifenyvesek	60–70	60–70	60–70	60–70
Lucfenyvesek	60–80	60–80	60–80	60–80

Bükkösök:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	120		120	
II.	120		120	
III.	120		120	
IV.	110		110	
V.	100		100	
VI.	90		90	

Gyertyános-tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	130		130	
II.	130		130	
III.	120		120	
IV.	110		110	
V.	105		105	
VI.	90		90	

Mageredetű kocsánytalan tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	130		130	
II.	130		130	
III.	120		120	
IV.	110		110	
V.	105		105	
VI.	90		90	

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	2300
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	2300

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, illetve kőrises faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. Az erdőfelújításokat elsősorban a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fajokkal kell megtervezni. Egyes védett természeti területen kívüli erdőkben – az arra alkalmas termőhelyeken – lucfenyő és

vörösfenyő főfafajú erdőfelújítás is tervezhető. Fenyves faállománytípusú erdő fenyő főfafajjal történő ismételt felújítása nem tervezhető.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fakitermelések végrehajtásának időbeli korlátozása:

- a) faanyagmozgatás a vágásterületeken április 10-ig végezhető,
- b) a sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni,
- c) vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető, valamint
- d) vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken – különösen vizes élőhelyeken, és extrém száraz termőhelyeken – lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban az időjárás biztos úthálózat bővítésével.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során az erdőtalaj sérülését lehetőség szerint el kell kerülni, valamint a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatásra csak olyan módszer alkalmazható, amely nem okozza a meder erodálódását, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-jétől augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

15. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kemencei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi jelentősége miatt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél a körzetben.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A magántulajdonban álló területek kellő áttekinthetősége érdekében az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítóit a körzeti erdőtervezés során felül kell vizsgálni, és indokolt esetben módosítani kell azokat.

3.2. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Száraló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.2. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon száraló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a száraló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A közjóléti objektumok, illetve tanösvények környezetében a rendeltetéstől függetlenül érvényesíteni kell a közjóléti erdők megadott erdőtervezési szempontokat.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a táj jellegzetes arculatának, kedvező természeti tulajdonságainak és természeti értékeinek – különösen a változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a hegyi rétek – megőrzése, az erdők természetességi állapotának, sokféleségének, értékes génállományának fenntartása, illetve fokozatos javítása, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, természetes, és természetszerű erdőkben erdőgazdálkodást elsősorban folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód keretében lehet folytatni.

5.2.3. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevételével – különösen a természetes és természetszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.4. Előhasználati korú erdőben egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 10 m³/ha mennyiségű holt faanyag megléte biztosított az erdőrészletben. Ettől eltérni csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén lehet.

5.2.5. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő akác, erdeifenyő, feketefenyő, valamint nemes nyár faállománytípusú erdőkben az erdőszerkezet-átalakítást alternatív erdőfelújítási előírásként meg kell tervezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen a mézkerülő bükkösök (9110), szubmontán és montán bükkösök (9130) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői (9180), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, természetességük fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői (9180) örökerdőként való megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.3. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdővel határosan intenzíven terjedő főfafajú erdőfelújítás, valamint intenzíven terjedő elegyfajok mesterséges erdősisítését is lehetővé tevő erdőfelújítás csak az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles fásszárú, vagy legalább 30 méter széles lágyszárú védőzóna létesítése mellett tervezhető.

5.3.4. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználata során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőgazdálkodás során kiemelt figyelemmel kell lenni a táj kultúrtörténeti értékeinek megőrzésére.

6.2.2. Az erdőgazdálkodás segítse elő az erdő lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.2.3. A fakitermelések során az odvas, lábön száradt, nagyon idős, valamint a különleges esztétikai értékű fákat lehetőség szerint vissza kell hagyni a területen.

6.2.4. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.5. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.6. A fokozottan védett, vagy faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben, illetve a nagy mennyiségű holt fát igénylő fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett – 15 köbméter/hektár mértékig álló és fekvő holtfát kell visszahagyni.

6.2.7. A vágástéri hulladék égetéssel történő megsemmisítését kerülni kell.

6.2.8. A véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.2.9. Elsősorban a természetes, természetserű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.2.10. Szaporodási és utódnevelési időszakban, fokozottan védett madár és védett ragadozó madár fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.2.11. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.2.12. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. A nevelővágások végrehajtása során biztosítani kell a közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők természetességi állapotának, valamint a bennük található faállomány elegyességének, többkorúságának, és heterogén szerkezetének megőrzését, illetve lehetséges mértékű javítását.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*) –, illetve a jelölő denevérfajok állományainak megőrzése érdekében egészségügyi fakitermelést csak böhöncös faegyedek és holtfa egyenletes térbeli eloszlásban történő visszahagyásával lehet végezni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	Tölgyek	10	30
	Bükk	10	40
	Cser	10	25
	Akác	10	20
Növedékfokozó gyérités	Tölgyek	20	40
	Bükk	20	80
	Cser	20	40
	Akác	15	30

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A homogén állományok erdőnevelése során nagyobb teret kell hagyni a természetes kiválasztódásnak, csökkenteni kell a beavatkozások erélyét.

7.2.2. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például házi berkenye, madárberkenye, barkócaberkenye, madárcseresznye, feketegyűrű juhar, rezgőnyár, kecskefűz, kislevelű hárs, nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserjék (például húsos som, mogyorós hólyagfa) megőrzését.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–140	100–150	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–130	100–170	100–170
Cseresek	75–100	80–100	80–120	80–120
Bükkösök	100–130	100–150	100–170	100–170
Akácok	30–40	30–50	30–50	40–60
Nemes nyárasok	20–40	25–40	25–40	25–40
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–130	90–130	90–130
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–130	90–130	90–130
Cseresek	80–100	80–100	80–100	80–100
Bükkösök	100–120	100–120	100–120	100–120

Faállománytípus neve	Átalakító üzemmód esetén		
	Véghasználat kezdete	Véghasználat vége	Véghasználati szakasz javasolt hossza
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70–100	130–160	50–70
Kocsánytalan tölgyesek	70–100	130–160	50–70
Cseresek	60–90	100–120	40–50
Bükkösök	70–100	130–150	50–70

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1100
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	1400
Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen kocsányos tölgyes, gyertyános, illetve magas kőrises faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A nagy kiterjedésű, egykorú tömbök koreloszlását javítani kell. Ennek érdekében egyes erdők vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határértékéhez indokolt közelíteni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fakitermelések végrehajtásának időbeli korlátozása:

- a) fokozatos felújítóvágás, vagy szálalóvágás keretében újulatra történő bontóvágás cser, tölgy és bükk főfajjú erdőfelújítás esetében a vegetációs időszakban nem kezdhető el,
- b) faanyagmozgatás a vágásterületeken csak április 10-ig végezhető,
- c) a sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni,
- d) vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető, valamint
- e) vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. Ritka, méretes faegyedeket hagyásfa csoportban javasolt meghagyni. Ilyenek lehetnek a területen lévő idős hegyi szil, hegyi juhar, madárcseresznye egyedek, de igaz ez a szálanként előforduló, a környező állománynál magasabb korú tölgy, bükk egyedekre is. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Természetszerű, természetszerű és származékterületekben az erdőnevelési beavatkozások során az odvas fákból, valamint az erdő egészségi állapotára, az erdőben munkát végzőkre, és az erdő látogatóira veszélyt nem jelentő, lábön száradt, és fekvő holtfából egyenletes eloszlásban vissza kell hagyni a területen.

8.4. Az erdőnevelési beavatkozások során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőkben a feltártság bővítése és a meglévő feltáró hálózat javítása szükséges.

9.2. A feltáró hálózat bővítését az erdőtalaj és a természeti értékek lehetséges mértékű kímélete mellett kell megvalósítani, előnyben részesítve a helyi anyagok felhasználását.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során az erdőtalaj károsodását lehetőség szerint el kell kerülni, valamint a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatásra csak olyan módszer alkalmazható, amely nem okozza a meder erodálódását, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

10.3. A faanyag készletezése során élőfának nem támaszkodhat rakat.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
 - 11.1. A vegetációs időszak április 1-jétől augusztus 31-ig tart.
 - 11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

 12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.
-

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Gál András Levente,

a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhú másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató.